

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Навчально-науковий інститут заочної та післядипломної освіти
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Освітній ступінь «Магістр»

на тему:

Удосконалення механізму управління фінансовими ризиками
у товаристві з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро»
Тлумацького району Івано-Франківського області

Виконала: студентка 2 курсу, групи Фін 71з
Спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва)

Шевага Н. В.
(Прізвище та ініціали)

Керівник: к.е.н., доцент Марків Г.В.
(Прізвище та ініціали)

Рецензент: Керівник Марук Н.М.
(Прізвище та ініціали)

ДУБЛЯНИ 2024

Міністерство освіти і науки України

**Львівський національний університет природокористування
Навчально-науковий інститут заочної та післядипломної освіти
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування**

Освітній ступінь «Магістр»

Спеціальність 072 «Фінансів, банківської справи та страхування»
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
(назва кафедри)

(підпис)
к.е.н., доцент Грицина О. В.
(прізвище, ім'я, по батькові)
“ ____ ” _____ 202_ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ
Шеваги Надії Володимирівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи:

Удосконалення механізму управління фінансовими ризиками у товаристві з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області

Керівник кваліфікаційної роботи Марків Галина Василівна к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом ЛНУП від “17” лютого 2023 року №33/к-с

2. Термін здачі студентом закінченої кваліфікаційної роботи 21.12.2023р.

3. Вихідні дані до роботи: фінансова, бухгалтерська та статистична звітність підприємства, бізнес-плани,

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
ВСТУП

1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

- 1.1. Поняття, економічний зміст і види фінансових ризиків
- 1.2. Мета та принципи ризик – менеджменту
- 1.3. Методика дослідження механізму управління фінансовими ризиками

2. ОЦІНКА РИЗИКІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

- 2.1. Організаційно-економічна та фінансова характеристика ТзОВ Гарасимів Агро
 - 2.1.1. Організаційно-економічна характеристика ТзОВ Гарасимів Агро
 - 2.1.2. Фінансова характеристика ТзОВ Гарасимів Агро
- 2.2. Методи економічної оцінки фінансових ризиків
- 2.3. Вплив факторів на рівень ризику фінансово-економічної діяльності ТзОВ Гарасимів Агро
- 2.4. Фінансово-економічний механізм запобігання ризиків на підприємствах

3. ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАПОБІГАННЯ РИЗИКАМ

- 3.1. Шляхи нейтралізації фінансових ризиків
- 3.2. Прогнозування ризиків

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

5. Перелік графічного матеріалу: рисунок, таблиці

6. Дата видачі завдання "16" березня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи
1.	Отримання завдання. Вивчення рекомендованої літератури по темі КР. Написання аналітичного огляду. Вивчення об'єкту. Аналіз існуючого стану (складання програми; написання пояснювальної записки; підготовка картографічних матеріалів для кваліфікаційної роботи).	16.03.2023
2.	Розробка перспективного рішення та його обґрунтування (написання перспективної частини; виготовлення планової основи для основного варіанту роботи).	27.09.2023
3.	Розробка та обґрунтування пропозицій щодо реалізації роботи. кінцеве редагування пояснювальної записки; оформлення кінцевого варіанту роботи та інших графічних матеріалів, які представляються до захисту в ЕК).	15.11.2023
4.	Кінцеве оформлення кваліфікаційної роботи (здача пояснювальної записки керівнику КР; виправлення його зауважень; здача КР на рецензування; кінцеве оформлення ілюстративних матеріалів, таблиць).	21.12.2023
5.	Підготовка до захисту в ЕК. Пробний захист на випускній кафедрі (написання доповіді й погодження її з керівником КР; виправлення зауважень у графічній частині).	12.01.2024

Студент _____
(підпис)

Керівник кваліфікаційної роботи к.е.н., доцент _____ Марків Г.В.
(наук.ступ., вчене звання, підпис, прізвище та ініціали)

Анотація

Досліджено теоретичні аспекти управління фінансовими ризиками на підприємстві, дано характеристику методики дослідження механізму управління фінансовими ризиками на підприємстві. На прикладі досліджуваного підприємства зроблено оцінку організаційно-економічної та фінансової характеристики ТзОВ Гарасимів Агро, окреслено вплив факторів на рівень ризику фінансово-економічної діяльності підприємства, досліджено та описано фінансово-економічний механізм запобігання ризиків.

Ключові слова: фінансові ризики, ризик-менеджмент, прогнозування ризиків, організаційно-економічний стан, економічна оцінка.

Annotation

The theoretical aspects of financial risk management at the enterprise are studied, the methodology of researching the mechanism of financial risk management at the enterprise is described. On the example of the researched enterprise, an assessment of the organizational, economic and financial characteristics of Garasimov Agro Limited Liability Company was made, the influence of factors on the risk level of the enterprise's financial and economic activity was outlined, and the financial and economic risk prevention mechanism was investigated and described.

Key words: financial risks, risk management, risk forecasting, organizational and economic condition, economic assessment.

УДК 330.332.

Управління фінансовими ризиками в діяльності суб'єктів господарювання та шляхи його вдосконалення. Шевага Надія. Кваліфікаційна робота. Кафедра фінансів, банківської справи та страхування – Львів, ЛНУП, 2024. Кваліфікаційна робота містить 67 сторінок, 17 таблиць, 7 рисунків, список використаної літератури з 35 найменувань.

Досліджено основні теоретичні підходи щодо управління фінансовими ризиками в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро», оцінено організаційно-економічну та фінансову складову Товариства з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро»; розглянуто суть впливу факторів на рівень ризику фінансово-економічної діяльності ТзОВ Гарасимів Агро. Зроблено певні висновки та запропоновано напрями вдосконалення механізму запобігання ризикам.

Ключові слова: фінансовий стан, фінансова діагностика, фінансові ризики, майновий стан, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, рентабельність, прогнозування ризиків, деривативи, ризик-менеджмент економічна оцінка тощо.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ	10
1.1. Поняття, економічний зміст і види фінансових ризиків ...	10
1.2. Мета та принципи ризик – менеджменту.....	17
1.3. Методика дослідження механізму управління фінансовими ризиками.....	24
Розділ 2. ОЦІНКА РИЗИКІВ СУБ’ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	28
2.1. Організаційно-економічна та фінансова характеристика ТзОВ Гарасимів Агро.....	28
2.1.1. Організаційно-економічна характеристика ТзОВ Гарасимів Агро.....	28
2.1.2. Фінансова характеристика ТзОВ Гарасимів Агро.....	34
2.2. Методи економічної оцінки фінансових ризиків.....	42
2.3. Вплив факторів на рівень ризику фінансово-економічної діяльності ТзОВ Гарасимів Агро.....	46
2.4. Фінансово-економічний механізм запобігання ризиків на підприємствах.....	49
Розділ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАПОБІГАННЯ РИЗИКАМ.....	54
3.1. Шляхи нейтралізації фінансових ризиків.....	54
3.2. Прогнозування ризиків	58
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65

ВСТУП

У період формування ринкових відносин в Україні виникла складна проблема ризику в господарській діяльності. На сьогоднішній день економічна свобода тісно пов'язана з ринковими та ризиковими відносинами. Різноманіття поглядів на сутність ризику може пояснюватися багатогранністю цього явища, його практично повністю ігноруванням в чинному господарському законодавстві та недостатнім використанням у реальній економічній практиці та управлінській діяльності.

Аналізуючи економічну систему в цілому, ми стикаємося з численними проблемами, які виникають перед суб'єктами господарювання. Недостатність інформації, невизначеність та конфліктність призводять до ризиків у фінансовій діяльності. Фінансова діяльність залежить від різноманітних ризикових чинників, які не можна повністю передбачити та контролювати. Тому проблема управління фінансовими ризиками залишається актуальною.

Важливо відзначити, що багатогранність поняття «ризик» визначається різноманітністю чинників, що характеризують конкретний вид діяльності та специфічні риси невизначеності, за якої ця діяльність здійснюється. Ці чинники, відомі як ризикотворчі, впливають на виникнення ризиків і характеризують їх.

У результаті фінансової діяльності в нестабільних економічних умовах виникають фінансові ризики. Економічний устрій, заснований на конкуренції, не гарантує захисту від ризиків, але створює умови для того, щоб підприємство самостійно нести відповідальність за свої дії і результати.

Управління ризиками в ринкових умовах вимагає усвідомленого прийняття ризику суб'єктом ринку. Кожне уникнення чи мінімізація ризиків може знизити ефективність діяльності підприємства, оскільки це вимагає додаткових витрат та дій з резервування ресурсів. Проте недооцінка ризиків може призвести до серйозних втрат та довгострокових негативних наслідків.

Для уникнення помилок у ризик-менеджменті необхідно розвивати методи та інструментарій ризикології. Дослідження багатогранності поняття «фінансовий ризик», визначення основних причин його виникнення та

удосконалення класифікацій та методів управління ризиками є важливим завданням. Розробка та впровадження теоретичних методів ризик-менеджменту може значно зменшити ймовірність помилок та втрат у практичній діяльності підприємств.

Мета цього дослідження полягає в узагальненні теоретичних концепцій системи фінансових ризиків у діяльності підприємства та визначенні найефективніших засобів захисту від цих ризиків у сучасній підприємницькій сфері в Україні.

Для досягнення поставленої мети у роботі були визначені наступні завдання:

- Розгляд сутності фінансових ризиків та умов їх виникнення.
- Характеристика процесу управління фінансовими ризиками.
- Вивчення методів діагностики фінансових ризиків на підприємстві.
- Надання загальної організаційно-економічної та фінансової характеристики підприємства ТзОВ «Гарасимів Агро».
- Аналіз фінансового стану досліджуваного підприємства.
- Оцінка фінансових ризиків підприємства ТзОВ «Гарасимів Агро».
- Розгляд напрямків покращання управління фінансовими ризиками на підприємстві.
- Розробка заходів щодо зниження фінансових ризиків.

Об'єктом дослідження є управління ризиками фінансової діяльності підприємства.

Предметом даного дослідження є комплекс теоретичних, методологічних та практичних підходів до управління ризиками на підприємстві з метою підвищення його ефективності. Для проведення аналітичного аналізу та формулювання пропозицій використовуються такі методи, як узагальнення, аналіз та синтез, економічний аналіз, факторний аналіз, експеримент та розрахунок, прогнозування.

Структура роботи побудована відповідно до поставлених завдань і включає вступ, три розділи, висновки та бібліографічний список. Інформаційною базою дослідження служать дані Товариства з обмеженою відповідальністю

«Гарасимів Агро», що розташоване в селі Гарасимів Тлумацького району Івано-Франківської області, а також навчальні посібники, підручники та періодичні видання.

Автор використовує методи узагальнення та аналізу для систематизації інформації, економічний аналіз для вивчення фінансового стану, факторний аналіз для визначення ключових чинників впливу, експеримент та розрахунок для оцінки можливих сценаріїв ризиків, а також прогнозування для аналізу тенденцій розвитку ситуації.

Таким чином, це дослідження спрямоване на системне вивчення та розробку практичних рекомендацій щодо управління ризиками на підприємстві з використанням різноманітних методів та джерел інформації.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

1.1. Поняття, економічний зміст і види фінансових ризиків.

Фінансові ризики відображають можливість зазнання втрат чи непередбачуваних змін у фінансовому стані особи, компанії чи іншого суб'єкта. Це ключовий аспект управління фінансами, який передбачає ідентифікацію, оцінку та керування різними видами ризиків, що можуть виникнути в контексті фінансових операцій.

Фінансові ризики – це можливість виникнення невідомих чи небажаних подій, що можуть призвести до фінансових втрат або несприятливих змін у фінансовому стані суб'єкта, такого як фірма, банк, інвестор чи індивід. Ці ризики можуть виникати з різних джерел та областей, і включають в себе ринкові коливання, кредитні труднощі, ліквіднісні проблеми, операційні несправності, валютні коливання, політичні та економічні турбулентності тощо.

Основні характеристики фінансових ризиків:

1. **Невизначеність.** Фінансові ризики пов'язані з невизначеністю та непередбачуваністю майбутніх подій. Особи та організації стикаються з ризиками через невідомість економічних та ринкових умов.
2. **Ймовірність виникнення.** Кожен фінансовий ризик має певну ймовірність виникнення. Оцінка цієї ймовірності є важливою частиною управління ризиками.
3. **Вплив на фінансовий стан.** Фінансові ризики можуть впливати на різні аспекти фінансового стану, включаючи прибуток, вартість активів, ліквідність та кредитоспроможність.
4. **Диверсифікація.** Одним із методів управління фінансовими ризиками є диверсифікація, тобто розподіл ризиків між різними видами активів чи інвестицій для зменшення загального ризику портфеля.

5. Страхування та фінансові інструменти. Страхування та використання фінансових інструментів, таких як опції та форварди, можуть використовуватися для зменшення чи перерозподілу фінансових ризиків.

Управління фінансовими ризиками вимагає глибокого розуміння конкретних ризиків, стратегій управління, аналізу та постійного моніторингу. Комплексний підхід до управління ризиками допомагає забезпечити стабільність та раціональний фінансовий розвиток суб'єкта.

Ефективне управління фінансовими ризиками передбачає розробку стратегій мінімізації ризиків, використання фінансових інструментів для захисту від ризиків і встановлення систем моніторингу та контролю за ризиками.

Поняття фінансових ризиків вивчається представниками різних галузей, таких як фінанси, економіка, управління та страхування. Дослідження у цій області проводили як академічні вчені, так і практики, спрямовані на розуміння, моделювання та управління різноманітними фінансовими ризиками.

Деякі відомі вчені та експерти, чії дослідження пов'язані із сферою фінансових ризиків, представлені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Вчені та експерти, чії дослідження пов'язані із сферою фінансових ризиків

Вчений	Дослідження та внесок
Пітер Л. Бернстайн	Книга «Розуміння ризику: можливості та кордони фінансових ринків».
Роберт Мертон	Модель ціноутворення фінансових активів (Модель Мертона-Шоулза).
Майкл Дж. Маубуссен	Внесок у сфері інвестиційного управління та ризиків.
Джон Халл	Дослідження стратегічного управління ризиками в фінансовій сфері.

Ця таблиця лише представляє кількох вчених та їхні дослідження. Область фінансових ризиків постійно розвивається, і існує багато інших дослідників, які вносять важливий внесок у цю область.

Фінансові ризики представляють собою можливість виникнення невідомих чи несподіваних подій, що можуть призвести до втрат чи змін у

фінансовому стані суб'єкта (особи, компанії, держави тощо). Економічний зміст фінансових ризиків можна розглядати в контексті різних видів ринкових відносин, і він включає декілька ключових аспектів:

1. Ціновий ризик.

Опційні контракти: ціновий ризик пов'язаний із змінами цін на фінансові інструменти, такі як акції, облігації, товари тощо. Учасники ринку можуть використовувати опційні контракти для захисту від невизначеності щодо майбутніх цін.

2. Кредитний ризик.

Позичальники та кредитори: кредитний ризик виникає, коли одна сторона не може виконати свої зобов'язання з виплати боргу. Це може вплинути на фінансові інститути, підприємства та весь фінансовий ринок.

3. Ліквіднісний ризик.

Готівкові активи: ліквіднісний ризик виникає, коли активи не можуть бути швидко продані або конвертовані в готівку без втрати значущої частини їхньої вартості. Це може призвести до труднощів у фінансових операціях.

4. Операційний ризик.

Внутрішні процеси та системи: операційний ризик пов'язаний із можливістю виникнення невдач, помилок чи збоїв у внутрішніх процесах та системах підприємства, що може призвести до фінансових втрат.

5. Валютний ризик.

Міжнародні операції: валютний ризик виникає при здійсненні операцій у різних валютах через можливі зміни обмінних курсів, що впливають на вартість активів та зобов'язань.

6. Політичний ризик.

Правове середовище: зміни в політиці, законодавстві чи економічній політиці можуть вплинути на фінансовий клімат і викликати невизначеність для учасників ринку.

Основні види фінансових ризиків представлені нижче в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Основні види фінансових ризиків

Вид фінансового ризику	Опис
Ринковий ризик	Це пов'язано з можливими втратами внаслідок змін цін на ринках фінансових інструментів (акції, облігації, валюта тощо). Наприклад, ринковий ризик може виникнути через зміни процентних ставок, валютних курсів або цін сировини.
Стратегічний ризик	Виникає при неправильному виборі стратегії або невірному визначенні цілей компанії. Наприклад, зміни в законодавстві, політиці чи технологічному середовищі можуть вплинути на стратегічний ризик.
Інтересний ризик	Пов'язаний із змінами процентних ставок, що може впливати на вартість фінансових інструментів.

Це лише кілька основних видів фінансових ризиків, і кожен із них може мати додаткові підкатегорії та особливості в залежності від конкретного контексту та сфери застосування.

Окремі види фінансових ризиків можуть мати додаткові підкатегорії та особливості в залежності від конкретного контексту та сфери застосування. Нижче детальніше розглянемо підкатегорії фінансових ризиків.

Ринковий ризик включає:

- 1) Ціновий ризик: залежить від змін у ринкових цінах фінансових інструментів;
- 2) Ставковий ризик: виникає при змінах процентних ставок, що може впливати на вартість облігацій та інших інструментів.
- 3) Акційний ризик: пов'язаний із змінами на ринку акцій та вартістю акційних портфелів.

Кредитний ризик включає:

- 1) Індивідуальний кредитний ризик: специфічний для кожного позичальника чи контрагента;
- 2) Системний кредитний ризик: Пов'язаний із загрозою невиконання зобов'язань багатьох позичальників одночасно, що може виникнути через фінансові кризи чи економічні спади.

Ліквіднісний ризик має такі підкатегорії:

- 1) Ризик неможливості продажу активів: виникає, коли активи не можуть

бути продані на ринку з виручкою, що дорівнює їхній обсягу;

- 2) Ризик неможливості отримання кредиту: Ліквіднісний ризик також може включати затруднення в отриманні нових фінансових ресурсів.

Операційний ризик включає:

- 1) Технологічний ризик: зв'язаний із збоями в інформаційних системах та технологічних процесах;
- 2) Ризик невдачі персоналу: може виникнути через помилки, неуважність або зловживання з боку працівників.

Валютний ризик містить такі підкатегорії:

- 1) Ризик валютних коливань: виникає через зміни валютних курсів, що може впливати на вартість іноземних активів та зобов'язань;
- 2) Економічний ризик: залежить від економічної стабільності та політичного клімату у країні.

Політичний ризик включає:

- 1) Законодавчий ризик: виникає через зміни в законодавстві, що може впливати на фінансові умови діяльності;
- 2) Геополітичний ризик: пов'язаний із політичною нестабільністю у світі, що може впливати на ринки та економіку.

Кожен із цих ризиків може мати різні варіації та особливості, залежно від специфіки галузі, регіону та конкретної діяльності суб'єкта. Управління цими ризиками вимагає індивідуального підходу та урахування усіх можливих варіацій у кожному конкретному випадку.

Розуміння та ефективне управління цими ризиками є важливою частиною фінансового планування та стратегічного управління, яке спрямоване на забезпечення фінансової стійкості та успіху суб'єкта в умовах невизначеності.

Ефективне управління фінансовими ризиками є ключовим елементом для забезпечення стійкості та успішності підприємства чи організації в умовах невизначеності та змін на ринку. Нижче на рисунку 1.1. представлені основні аспекти ефективного управління фінансовими ризиками.

Рисунок 1.1 Основні аспекти ефективного управління фінансовими ризиками

Нижче детальніше описано кожен з аспектів управління фінансовими ризиками:

1. Ідентифікація ризиків.

Основний крок управління ризиками - це ретельна ідентифікація різних видів ризиків, з якими може зіткнутися підприємство. Це включає аналіз ринкових, кредитних, операційних, ліквіднісних, валютних та інших видів ризиків.

2. Оцінка ризиків.

Після ідентифікації ризиків, необхідно оцінити їх потенційні наслідки та ймовірність виникнення. Оцінка ризиків дозволяє приділити пріоритет та визначити, які ризики є найбільш критичними для управління.

3. Управління ризиками.

Розробка та впровадження стратегій управління ризиками. Це може включати застосування фінансових інструментів (наприклад, страхування, опцій, форвардних контрактів), диверсифікацію портфеля, використання інструментів ліквідності та інші заходи.

4. Моніторинг та аналіз.

Постійний моніторинг ризикованої ситуації та аналіз ефективності вжитих заходів. Підприємство повинно бути готовим до швидкої реакції на зміни в ринкових умовах та ризикових факторах.

5. Внутрішній контроль.

Забезпечення належного внутрішнього контролю та визначення ролей та відповідальностей для управління ризиками в різних рівнях організації.

6. Ефективність інформаційних систем.

Використання сучасних інформаційних систем та аналітичних інструментів для збору, обробки та аналізу даних, що допомагають вчасно реагувати на ризикові ситуації.

7. Стрес-тести.

Використання стрес-тестів для оцінки та моделювання впливу екстремальних сценаріїв на фінансовий стан підприємства.

8. Залучення персоналу.

Залучення персоналу на всіх рівнях управління до процесу управління ризиками, навчання персоналу виявляти та ефективно реагувати на ризикові ситуації.

Ефективне управління фінансовими ризиками передбачає системний підхід та постійне вдосконалення стратегій, щоб забезпечити стійкість та високий рівень фінансової стабільності підприємства.

Враховуючи різноманітні види фінансових ризиків та їхні підкатегорії, можна визначити, що фінансовий ландшафт насичений невизначеністю та змінами. Ринкові коливання, кредитні труднощі, ліквіднісні проблеми та інші фактори створюють потребу в ефективному управлінні ризиками для забезпечення стабільності та довгострокового успіху підприємства чи організації.

Ключові елементи ефективного управління фінансовими ризиками включають ідентифікацію, оцінку, управління та моніторинг різноманітних ризиків. Розуміння конкретних підкатегорій та особливостей кожного виду

ризик є важливим для розробки адаптованих стратегій та вдосконалення фінансового планування.

Управління фінансовими ризиками — це не лише важлива складова фінансового управління, але й стратегічний процес, який сприяє забезпеченню стійкості, конкурентоспроможності та успіху в умовах постійних змін на ринку та економічних умовах.

1.2. Мета та принципи ризик – менеджменту.

Ризик-менеджмент — це систематичний процес ідентифікації, оцінки та управління ризиками з метою максимізації можливостей та мінімізації негативних впливів на досягнення цілей та завдань організації чи проекту. Ризик-менеджмент визначається як ключовий елемент стратегічного управління та спрямований на створення стійкої та конкурентоспроможної діяльності.

Основні етапи ризик-менеджменту включають:

1. Ідентифікація ризиків.

Визначення та класифікація потенційних подій, які можуть впливати на досягнення цілей. Врахування внутрішніх та зовнішніх факторів, які можуть стати джерелом ризиків.

2. Оцінка ризиків.

Аналіз ймовірності та можливих наслідків кожного ідентифікованого ризику. Призначення рівня прийнятності ризиків для організації.

3. Управління ризиками.

Розроблення стратегій та планів для зменшення впливу ризиків на організацію. Використання різних інструментів, таких як страхування, диверсифікація, контракти, щоб знизити наслідки ризиків.

4. Моніторинг та контроль.

Спостереження за ризиками та їхніми можливими змінами в часі.

Внесення коректив в стратегії ризик-менеджменту в разі необхідності.

5. Комунікація та документація.

Забезпечення ефективної комунікації стосовно ризиків серед учасників організації чи проекту. Детальна документація усіх етапів ризик-менеджменту та прийнятих рішень.

Ризик-менеджмент є необхідним елементом для досягнення стратегічних та операційних цілей, забезпечуючи більш високий рівень стійкості та гнучкості в умовах невизначеності та змін.

Ризик-менеджмент має ряд характеристик, які визначають його основні аспекти та спрямованість. Деякі ключові характеристики ризик-менеджменту представлені в таблиці 1.3

Таблиця 1.3 – Ключові характеристики ризик-менеджменту

Характеристика	Опис
Систематичний підхід	Ризик-менеджмент вимагає систематичного та структурованого підходу до ідентифікації, оцінки та управління ризиками. Це не є випадковою дією, а складною системою процесів.
Інтеграція з управлінням	Ефективний ризик-менеджмент вбудовується в загальний процес управління організацією чи проектом. Він повинен бути тісно пов'язаний з стратегічним та оперативним управлінням.
Цільове спрямування	Головна мета ризик-менеджменту — досягнення цілей та завдань організації чи проекту, мінімізація можливих негативних впливів та максимізація можливостей.
Ймовірність та вплив	Ризик-менеджмент включає оцінку ймовірності виникнення ризиків та можливого впливу на організацію. Це дозволяє визначити пріоритетність ризиків та призначити ресурси для їх управління.
Зацікавлені сторони	Врахування інтересів та очікувань різних зацікавлених сторін є важливою частиною ризик-менеджменту. Комунікація з усіма стейкхолдерами може вплинути на спосіб ідентифікації та управління ризиками.
Управління змінами	Ризик-менеджмент визнає, що ситуації та умови можуть змінюватися. Тому він включає в себе процес постійного моніторингу та оновлення стратегій управління ризиками відповідно до нових обставин.
Аналіз та документація	Врахування аналітичних методів для оцінки ризиків та документації усіх етапів ризик-менеджменту є ключовим для його ефективності.
Стратегічна важливість	Ризик-менеджмент вважається стратегічною діяльністю, яка допомагає організації адаптуватися до невизначеності та змін, забезпечуючи їй стійкість та конкурентоспроможність.

Ці характеристики визначають фундаментальні принципи та підходи до ефективного ризик-менеджменту в різних контекстах та галузях діяльності.

Мета ризик-менеджменту полягає в забезпеченні стійкості та управлінні невизначеністю в організації чи проекті. Основні цілі впровадження ризик-менеджменту включають:

1. Мінімізація негативних впливів: основною метою є зменшення чи уникнення негативних наслідків, що можуть виникнути в результаті невизначеності та ризикових подій.
2. Максимізація можливостей: ризик-менеджмент також спрямований на ідентифікацію та ефективне використання можливостей для досягнення успіху та покращення результатів.
3. Створення стійкості: це означає створення системи, яка може витримати невизначеність та зміни в економічному, технічному чи політичному середовищі.
4. Підвищення ступеня впевненості: ризик-менеджмент допомагає управлінцям та зацікавленим сторонам збільшити рівень впевненості в прийнятті рішень шляхом інформованого управління ризиками.
5. Забезпечення відповідності стандартам та вимогам: в деяких випадках ризик-менеджмент є необхідною складовою системою управління, яка допомагає відповідати стандартам та вимогам регуляторів чи внутрішнім стандартам організації.
6. Покращення прийняття рішень: з врахуванням ризиків при прийнятті рішень, організація може уникнути непередбачених проблем та зробити більш обґрунтовані стратегічні вибори.
7. Оптимізація використання ресурсів: ризик-менеджмент дозволяє раціонально розподіляти ресурси для ефективного управління ризиками та використання можливостей.
8. Забезпечення продовженості діяльності: ризик-менеджмент допомагає створити стратегії та плани невизначеності та кризових ситуацій, щоб забезпечити продовженість діяльності організації в умовах труднощів.

Загалом, ризик-менеджмент спрямований на створення більш адаптивної та стійкої організації, здатної ефективно функціонувати в умовах невизначеності та змін.

Принципи ризик-менеджменту є основними керівними принципами, які визначають підходи та методологію в управлінні ризиками в організації чи проекті. Деякі основні принципи ризик-менеджменту представлені нижче на рисунку 1.2.

Рисунок 1.2 Принципи ризик-менеджменту

Нижче детальніше охарактеризовано та описано принципи ризик-менеджменту:

1. Участь всіх рівнів персоналу.

Управління ризиками є завданням для всіх членів організації. Залучення всіх рівнів персоналу сприяє більш повному виявленню ризиків та кращому розумінню їхнього впливу.

2. Оцінка зазначених цілей.

Оцінка ризиків повинна здійснюватися в контексті досягнення визначених цілей та завдань організації.

3. Об'єктивність та незалежність.

Процес оцінки та управління ризиками повинен бути об'єктивним та незалежним. Забезпечення об'єктивності допомагає уникнути впливу конфліктів інтересів та перекосів в оцінці ризиків.

4. Неперервність.

Ризик-менеджмент — це процес, який повинен бути постійно вдосконалюваним та адаптованим до змін в організаційному середовищі.

5. Раціональність та ефективність.

Розробка стратегій управління ризиками повинна бути раціональною та ефективною, з урахуванням обмежених ресурсів.

6. Зорієнтованість на результат.

Управління ризиками має спрямовуватися на досягнення результатів та створення вартості для організації.

7. Збалансованість.

Ризик-менеджмент повинен бути збалансованим, уникати надто консервативних чи агресивних стратегій.

8. Проактивність.

Організація повинна бути проактивною у виявленні та управлінні ризиками, а не реактивною.

Ці принципи становлять основу для розробки та впровадження ефективної системи ризик-менеджменту в організації.

Роль ризик-менеджменту полягає в управлінні можливостями та загрозами з метою забезпечення стійкості та досягнення цілей організації чи проекту. Основні аспекти ролі ризик-менеджменту включають наступні. Описані в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Основні аспекти ролі ризик-менеджменту

Аспект	Опис
Ідентифікація ризиків	Ризик-менеджмент допомагає виявити та класифікувати можливі загрози та можливості, що можуть виникнути в ході виконання проекту чи ведення діяльності.
Оцінка ймовірності та впливу	Роль полягає в оцінці ймовірності виникнення ризиків та можливих наслідків для визначення їхнього впливу на організацію чи проект.
Управління ризиками	Ризик-менеджмент включає розробку стратегій та планів для зменшення впливу ризиків на організацію, а також використання можливостей для досягнення кращих результатів.
Планування та стратегічне прийняття рішень	Забезпечення врахування ризиків при прийнятті рішень, що дозволяє враховувати потенційні втрати та можливості.
Моніторинг та контроль	Ризик-менеджмент передбачає постійний моніторинг ризиків та їх змін, а також вчасне вжиття заходів у разі необхідності.
Комунікація зі зацікавленими сторонами	Забезпечення ефективної комунікації стосовно ризиків серед усіх зацікавлених сторін, включаючи керівництво, персонал, клієнтів та інвесторів.
Збалансованість між можливостями та загрозами	Роль полягає в забезпеченні розумної збалансованості між ефективним використанням можливостей та зменшенням наслідків загроз.
Неперервна оптимізація	Ризик-менеджмент включає постійне вдосконалення стратегій та процесів управління ризиками з урахуванням нових умов та даних.
Документація та звітність	Збереження документації та ведення звітності про ризики та прийняті рішення є важливою частиною ролі ризик-менеджменту.

Працівник з ризик-менеджменту повинен володіти широким спектром навичок та компетенцій, оскільки ця область вимагає інтеграції з різними аспектами управління та взаємодії з різними зацікавленими сторонами. Ось кілька ключових вмінь та навичок для фахівця з ризик-менеджменту:

1. Аналітичні навички.

Здатність аналізувати складні ситуації, виявляти потенційні ризики та можливості, оцінювати їхні наслідки.

2. Комунікаційні навички.

Ефективна комунікація з усіма рівнями персоналу та зацікавленими сторонами є ключовою. Вміння пояснювати складні концепції з ризик-менеджменту доступним мовою є важливим.

3. Стратегічне мислення.

Розуміння стратегічних цілей та завдань організації та здатність інтегрувати ризик-менеджмент в стратегічне планування.

4. Знання ринку та галузі.

Розуміння особливостей та тенденцій ринку та галузі, в якій працює організація.

5. Здатність до управління проектами.

Уміння впроваджувати стратегії ризик-менеджменту в рамках проектів, враховуючи їхні особливості та обмеження.

6. Знання юридичних аспектів.

Розуміння юридичних аспектів та нормативів, пов'язаних із ризик-менеджментом.

7. Вміння використовувати інструменти ризик-менеджменту.

Знання та вміння використовувати різні інструменти та методи ризик-менеджменту, такі як SWOT-аналіз, дерево рішень, аналіз можливостей та загроз тощо.

8. Управління змінами.

Здатність адаптуватися до змін в організаційному середовищі та ефективно реагувати на нові умови.

9. Документація та звітність.

Здатність детально документувати процеси ризик-менеджменту та готувати звіти для керівництва та зацікавлених сторін.

Ці навички та вміння роблять працівника з ризик-менеджменту важливим ланцюжком у системі управління організацією.

Ризик-менеджмент визнається ключовим елементом ефективного управління в сучасних організаціях. Цей процес включає в себе ідентифікацію, оцінку, управління та моніторинг ризиків з метою забезпечення стійкості та досягнення стратегічних цілей. Принципи ризик-менеджменту визначають систематичний та інтегрований підхід, участь всіх рівнів персоналу, оцінку ризиків в контексті цілей, а також об'єктивність та неперервність процесу. Працівник з ризик-менеджменту повинен володіти рядом вмінь, включаючи

аналітичні, комунікаційні, стратегічні та управлінські навички. Йому необхідно бути проактивним, адаптивним та спроможним працювати в умовах змін та невизначеності. Загалом, ризик-менеджмент є необхідним інструментом для досягнення стійкості та оптимізації результатів організації в умовах сучасного бізнес-середовища.

1.3. Методика дослідження механізму управління фінансовими ризиками.

Дослідження механізму управління фінансовими ризиками включає в себе вивчення та аналіз ефективності стратегій, інструментів та процесів, спрямованих на управління фінансовими ризиками. Нижче в таблиці 1.5 представлено загальну методику для такого дослідження.

Таблиця 1.5 – Дослідження механізму управління фінансовими ризиками

Крок	Опис
Визначення об'єкта дослідження	Очевидно визначте, які аспекти фінансових ризиків ви досліджуєте. Це може бути конкретний вид ризику (валютний, кредитний, ринковий тощо) чи загальна система управління ризиками.
Вибір методології дослідження	Виберіть методологію дослідження, що відповідає вашим об'єктивам. Це може включати кейс-стаді, аналіз опитувань, статистичні моделі, порівняльний аналіз тощо.
Оцінка існуючих стратегій та процесів управління ризиками	Розгляньте наявні стратегії та процеси управління ризиками в організації. Оцініть їхню ефективність, ідентифікуйте сильні та слабкі сторони.
Аналіз використовуваних інструментів	Розгляньте інструменти, що використовуються для виявлення, вимірювання та управління ризиками (деривативи, страхування, опціони). Оцініть їхню придатність та ефективність.
Вивчення інтеграції управління ризиками у загальний управлінський процес	Дослідіть, наскільки управління фінансовими ризиками інтегроване в загальний управлінський процес організації. Чи враховуються ризики при прийнятті стратегічних та оперативних рішень?
Аналіз результативності	Оцініть результативність системи управління ризиками за допомогою ключових показників ефективності. Порівняйте реальні результати з запланованими стратегіями та цілями.
Виявлення вузьких місць та рекомендації	Визначте вузькі місця в існуючих стратегіях та процесах управління ризиками. Розробіть рекомендації для покращення ефективності.

Подальше дослідження та моніторинг	Розгляньте можливості для подальшого дослідження та постійного моніторингу ефективності системи управління ризиками.
------------------------------------	--

Ця методика дозволяє систематично аналізувати та вдосконалювати механізм управління фінансовими ризиками для досягнення оптимального рівня стійкості та результативності в організації.

Механізм управління фінансовими ризиками - це систематичний підхід, що включає в себе розробку та впровадження стратегій, процедур, інструментів та процесів для ефективного виявлення, аналізу, управління та моніторингу ризиків, які можуть вплинути на фінансові результати організації. Основні складові механізму включають:

1. Ідентифікація ризиків.
2. Оцінка ризиків.
3. Розробка стратегій управління ризиками.
4. Впровадження стратегій.
5. Моніторинг та корекція.
6. Залучення керівництва та персоналу.
7. Документація та Звітність.
8. Опитування та Аудит.

Механізм управління фінансовими ризиками є невід'ємною частиною стратегічного управління та спрямований на забезпечення стійкості та стабільності фінансового стану організації.

Актуальність теми – дослідження механізму управління фінансовими ризиками є актуальним у сучасних умовах економічної нестабільності та зростаючої складності фінансових ринків. Організації стикаються з різноманітними фінансовими викликами, такими як валютні коливання, зміни в рівнях процентних ставок, кредитні ризики та інші. Ефективне управління цими ризиками стає ключовим фактором для забезпечення стійкості та успішності організацій.

Головною метою дослідження є розкриття ефективності та адаптивності механізму управління фінансовими ризиками в організаціях. Конкретні цілі можуть включати:

1. Оцінка ефективності існуючих стратегій управління ризиками.
 2. Вивчення використовуваних інструментів та їхньої придатності.
 3. Аналіз інтеграції управління ризиками в стратегічний та фінансовий процеси.
 4. Виявлення можливостей для оптимізації та удосконалення механізму.
- Способи дослідження та підходи різних вчених описані в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Способи дослідження вимірювання ризиків та ефективності стратегій.

Спосіб дослідження	Опис
Квантитативний аналіз	Деякі вчені використовують кількісні методи для вимірювання ризиків та ефективності стратегій. Аналіз статистичних даних, фінансових звітів та розрахунки ключових показників можуть допомогти в оцінці фінансового впливу ризиків.
Якісний аналіз	Інші вчені можуть використовувати якісний аналіз для розуміння контексту та виявлення факторів, які можуть бути складні для кількісної оцінки. Інтерв'ю з фахівцями, експертні оцінки та кейс-стаді можуть використовуватися для збору даних.
Порівняльний аналіз	Деякі дослідники можуть вибрати порівняльний підхід, аналізуючи управління ризиками в різних організаціях чи галузях. Це дозволяє ідентифікувати кращі практики та взяти на увагу різноманітність стратегій.
Діагностичний аналіз	Оцінка ефективності механізму управління ризиками через діагностичний аналіз, виявлення сильних та слабких сторін, може надати детальний огляд структури та ефективності процесів.
Аналіз кейсів	Вивчення конкретних кейсів управління ризиками в успішних організаціях може слугувати джерелом цінних висновків та рекомендацій для практичного застосування.

Комбінація цих підходів дозволяє вченим отримати комплексний образ ефективності механізму управління фінансовими ризиками та внести вагомий внесок у практику управління ризиками в організаціях.

Методика дослідження механізму управління фінансовими ризиками включає комплексний підхід для оцінки та вдосконалення системи управління ризиками в організаціях. Невеличкі висновки можна сформулювати наступним чином:

1. Контекст і актуальність.

Дослідження фінансових ризиків є важливим завданням у сучасних умовах нестабільності фінансових ринків та зростання комплексності бізнес-середовища.

2. Цілі дослідження.

Мета дослідження полягає в оцінці ефективності стратегій та процесів управління ризиками, виявленні сильних та слабких сторін, а також розробці рекомендацій для вдосконалення механізму.

3. Методологічний різноманіття.

Дослідження може використовувати квантитативні та якісні методи, порівняльний аналіз, аналіз кейсів та інші підходи для отримання повноцінного уявлення про управління фінансовими ризиками.

4. Ключові аспекти дослідження.

Оцінка ефективності стратегій, вивчення використовуваних інструментів, аналіз інтеграції управління ризиками та виявлення вузьких місць є ключовими етапами дослідження.

5. Рекомендації та перспективи.

Висновки дослідження слід підсилити рекомендаціями для удосконалення механізму управління фінансовими ризиками. Подальше дослідження може розглядати нові тенденції та підходи у цій області.

Ця методика дозволяє не лише діагностувати існуючий стан системи управління ризиками, а й акцентує на можливостях для покращення та адаптації до змін у фінансовому середовищі.

РОЗДІЛ 2.

ОЦІНКА РИЗИКІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.

2.1. Організаційно-економічна та фінансова характеристика ТзОВ Гарасимів Агро

2.1.1. Організаційно-економічна характеристика ТзОВ Гарасимів Агро

Факторами, що сприяють підвищенню ефективності виробництва, є технічний і організаційний розвиток, зовнішньоекономічні, соціальні та природні умови господарської діяльності. Оптимізація організаційно-технічного рівня виробництва включає комплекс заходів з раціоналізації, охоплюючи науково-технічний прогрес, рівень технічного розвитку виробництва і продукції, структуру господарської системи, організацію виробництва і праці, а також господарський механізм і рівень організаційного забезпечення фінансового менеджменту. У сферу управлінської діяльності входять керівництво зовнішньоекономічними зв'язками, соціальний розвиток трудових колективів і управління людським фактором у виробництві, а також фінансова діяльність та раціональне формування і використання фінансових ресурсів.

Організаційний механізм забезпечення фінансового менеджменту охоплює внутрішні структурні служби підприємства, які відповідають за розробку та реалізацію управлінських рішень з окремих напрямків фінансово-виробничої діяльності.

Система фінансового менеджменту є невід'ємною частиною загальної системи управління підприємством, тому її організаційне забезпечення повинно відповідати загальній організаційній структурі управління.

Сільськогосподарські підприємства різних розмірів та організаційно-правових форм виявляють істотні відмінності в різних аспектах фінансової діяльності. Це призводить до того, що система фінансового менеджменту, яка ефективна для великих підприємств у сільському господарстві, майже не застосовується в малих підприємствах чи фермерських господарствах.

Доступ до ресурсів періодично залежить від їх видів. Наприклад, у поточний час доступ до земельних ресурсів, як основного природного чинника сільськогосподарського виробництва, практично необмежений. Однак це породжує проблему використання землі як для малих господарств, так і для крупних підприємств у сільському господарстві. Вирішення цієї проблеми в значній мірі залежить від компетентності керівника, його підприємницької активності та інших якостей, що визначають фінансові можливості ефективного функціонування та економічного зростання господарства.

Система забезпечення фінансового менеджменту включає такі компоненти:

1. Систему організаційного забезпечення.
2. Систему інформаційного забезпечення.

Ефективне організаційне забезпечення фінансового менеджменту має значний вплив на успішну його роботу. Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту визначається як сукупність структурних служб та підрозділів підприємства, які відповідають за розробку та ухвалення управлінських рішень в галузі фінансової діяльності.

Склад фінансової служби, обсяг та особливості організації фінансової роботи залежать від конкретних умов господарювання підприємства, його специфіки та обсягу фінансових ресурсів.

Підприємства обирають форму організації фінансової роботи відповідно до своїх потреб, структури управління та наявності відокремлених підрозділів, таких як філії чи представництва. Формування фінансової служби може варіюватися: від її не виділення в окремий підрозділ (особливо це стосується малих та середніх підприємств), де функції управління фінансовою діяльністю виконуються вищими посадовими особами, такими як директор, бухгалтер чи фінансовий менеджер, до створення системи функціональних фінансових структурних підрозділів на крупних підприємствах під керівництвом фінансового директора.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро», що розташоване в селі Гарасимів Івано-Франківського району Івано-Франківської

області, було засноване у 2018 році. Підприємство спеціалізується на кількох видах економічної діяльності, зокрема вирощуванні зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Також фірма займається діяльністю посередників у торгівлі різноманітними товарами та здійснює оптову торгівлю зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин.

Основна стратегічна спрямованість підприємства визначена на вирощуванні та подальшій реалізації зернових культур. З метою досягнення цієї мети, компанія має в своєму розпорядженні висококваліфіковану команду фахівців, яка не лише відбирає, але й впроваджує передові технології. Одним із ключових принципів філософії підприємства є переконання, що успішна стратегія якості починається з використання високоякісної сировини. Крім того, фінансова стабільність компанії тісно пов'язана з ефективністю організації фінансового менеджменту, що визначається ретельним плануванням та контролем над фінансовими процесами підприємства.

З розширенням підприємницької діяльності та збільшенням обсягу фінансування виробничої діяльності у Товаристві з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро» в Тлумацькому районі Івано-Франківської області фінансова служба представлена фінансовим відділом, який охоплює фінансового менеджера і бухгалтера з оплати праці.

Фінансовий менеджер має на собі такі обов'язки, як визначення стратегії і загального напрямку розвитку підприємства в сфері формування та використання фінансових ресурсів, забезпечення відповідності законодавства, що регулює фінансову діяльність підприємства, та підготовка аналітичних розрахунків для керівництва підприємства з метою ухвалення стратегічних рішень у фінансовій сфері.

Нижче на рисунку 2.1 зображена організаційна структура ТЗОВ «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області.

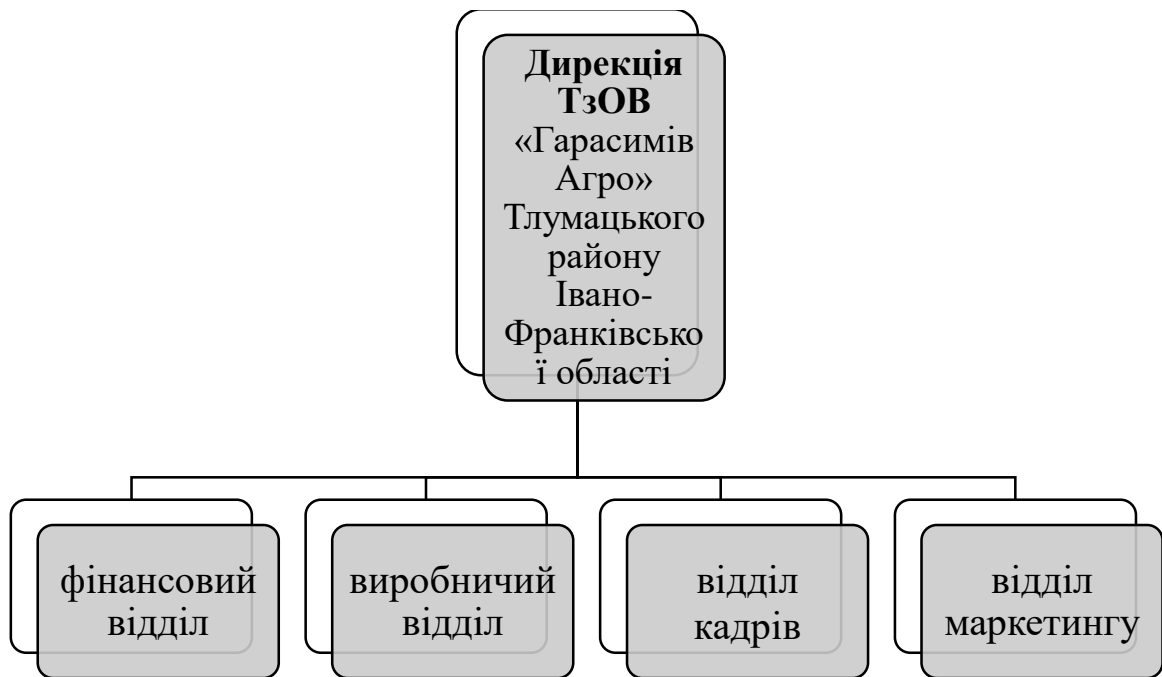

Рисунок 2.1 Організаційна структура ТЗОВ «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області

Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту представляє собою комплекс інформаційних показників, необхідних для виконання завдань у галузі фінансового менеджменту.

Інформаційною основою фінансового менеджменту вважається облік та звітність. Фінансова звітність представляє собою різні форми звітності, які складаються на основі фінансового обліку з метою подання користувачам узагальненої інформації про фінансовий стан та діяльність підприємства, а також про зміни в його фінансовому стані протягом звітного періоду.

Підприємство потребує наявності своєчасної та повної інформації для прийняття управлінських рішень і оцінки їхніх результатів, одночасно враховуючи інтереси інвесторів, які вкладають свої кошти в підприємство. Завданням також є представлення відповідної інформації перед державними органами.

Отже, зацікавлені сторони, що мають інтерес до інформації про діяльність підприємства, можна розділити на дві категорії: внутрішні та зовнішні користувачі.

До внутрішніх користувачів можна віднести:

1. Управлінський персонал підприємства, який використовує фінансову звітність для фінансового планування та прийняття управлінських рішень.
2. Працівників підприємства, яким необхідна фінансова звітність для оцінки стабільності і рентабельності діяльності підприємства з метою визначення перспектив своєї зайнятості, отримання фінансових та інших пільг і виплат.

До зовнішніх користувачів можна віднести:

1. Власників підприємства, які використовують фінансову звітність для оцінки ефективності використання ресурсів управлінським персоналом підприємства.
2. Кредиторів підприємства, які використовують фінансову інформацію для оцінки доцільності надання кредиту або його продовження.
3. Постачальників та покупців, яких цікавить інформація щодо наявності коштів для оплати товарів та безперебійної роботи підприємства.
4. Податкові органи, для яких основні фінансові показники діяльності підприємства важливі для перевірки відповідності сплаченим податкам.
5. Фінансових консультантів, яким потрібна фінансова звітність підприємства для розробки рекомендацій щодо доцільності інвестування коштів у дане підприємство.
6. Засоби масової інформації, які використовують фінансову інформацію для оцінки тенденцій розвитку та діяльності окремих підприємств та галузей.

Таким чином, забезпечення інформацією для фінансового менеджменту є процесом постійного та цілеспрямованого збирання відповідних показників. Ці дані необхідні для проведення обліку, аналізу, планування та контролю з метою ефективного управління на всіх рівнях фінансової діяльності підприємства.

Зазначене інформаційне забезпечення включає в себе процеси, що охоплюють різні аспекти управління та дозволяють здійснювати обґрунтовані управлінські рішення у всіх галузях фінансової діяльності підприємства, враховуючи його поточний стан та стратегічні перспективи.

Підприємство «Гарасимів Агро» має повний контроль над визначенням своїх доходів та витрат, а також обирає джерела фінансування, спрямовуючи інвестиції на розширення виробничої діяльності. Фінансові вкладення можуть приймати різні форми, такі як цінні папери держави або інших емітентів, участь у формуванні статутного капіталу інших підприємств, або зберігання коштів на депозитних рахунках у банках.

Важливим аспектом для підприємства є зацікавленість у досягненні прибутку, оскільки це визначає його взаємовідносини з державою, банками та іншими підприємствами. У випадку позитивної динаміки у фінансово-господарській діяльності формується позитивний імідж підприємства, що підвищує його інвестиційну привабливість. Це, в свою чергу, створює фундамент для отримання нових інвестиційних вкладень. Розглянемо процес формування доходів Товариство з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області за допомогою таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Формування прибутку ТЗОВ «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області

Показник	Роки			2022р. до 2020р., +/-
	2020	2021	2022	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	6225	6971,9	35131,5	28906,5
Інші операційні доходи	-	-	109,9	109,9
Інші доходи	22,2	-	2480,7	2458,5
Разом доходи	6247,2	6971,9	37722,1	31474,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1630,9	3841	12932,5	11301,6
Інші операційні витрати	357,7	220,3	474	116,3
Інші витрати	65,6	13,9	178,4	112,8
Разом витрати	2054,2	4075,2	13584,9	11530,7
Фінансовий результат до оподаткування	4193	2896,7	24137,2	19944,2
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-	-	-	-
Чистий прибуток (збиток)	4193	2896,7	24137,2	19944,2

З даних таблиці видно, що протягом звітного періоду фінансово-господарська діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро» є прибутковою. У 2022 році підприємство досягло високого рівня

прибутку у розмірі 19 944,2 тис. гривень. Темпи зростання доходів перевищують темпи росту витрат.

Прибуткова діяльність підприємства призводить до формування позитивного іміджу, а також збільшення числа постачальників та покупців, які вірять у вчасність виконання договірних зобов'язань, включаючи вчасне погашення кредитів і позик. В рамках розширеної відтворювальної діяльності підприємство продовжує працювати з прибутковістю, що означає, що загальні доходи за всіма видами діяльності перевищують загальні витрати.

Отже, поліпшення фінансового стану підприємства призводить до встановлення нормального обігу фондів і сприяє зростанню прибутковості.

2.1.2. Фінансова характеристика ТзОВ Гарасимів Агро.

В умовах ринкової економіки спостерігається поступове перенесення акценту від виключно виробничого управління до управління фінансового, оскільки оцінка ефективності діяльності будь-якого суб'єкта господарювання тепер можлива завдяки порівнянню фінансових результатів та розрахунків відповідних показників. Збереження стійких ринкових позицій в умовах конкуренції досягається завдяки раціональному фінансовому менеджменту. Рівень організації фінансового менеджменту визначає, наскільки ефективно підприємство забезпечується коштами для раціонального оснащення та нормального проведення господарської діяльності, а також контролю за ефективним використанням коштів і рентабельністю операцій.

Для функціонування фінансового менеджменту необхідні умови включають підприємницьку діяльність, самофінансування, наявність ринкового ціноутворення та ринку праці, чітку регламентацію державного регулювання діяльності підприємства, що базується на системі ринкового законодавства.

Проведені дослідження показали, що підприємство має встановлену систему фінансового управління, що дозволяє йому річно підвищувати свій рівень прибутку.

Фінансовий менеджмент виступає інструментом для підвищення ефективності та керованості, а отже, інвестиційної привабливості підприємства. Зі зростанням масштабів підприємства ускладнюється процес фінансового управління, а одночасно зростає значення ефективного фінансового менеджменту.

У процесі управління фінансами підприємства необхідно дотримуватись таких принципів:

1. Принцип системності: фінансовий менеджмент визнається невід'ємною складовою загальної системи управління підприємством. Основна ідея полягає в прагненні до досягнення фінансової стабільності всієї системи, а не окремих її елементів. Фінансова система підприємства є складною, динамічною та відкритою, що передбачає неоднорідність та динамічність елементів, а також постійний обмін інформацією із зовнішнім середовищем через фінансову звітність.
2. Принцип плановості: управління фінансами передбачає об'єднання планування матеріальних, трудових і фінансових ресурсів з метою забезпечення їх балансу та взаємодії.
3. Принцип адаптивності: фінансовий менеджмент повинен бути гнучким та пристосовуватися до змін у зовнішньому середовищі. Це означає швидку реакцію на зміни на ринку та умовах кон'юнктури, а також оперативне отримання інформації про зміни у законодавстві для прийняття відповідних рішень.
4. Принцип комплексності: Управління фінансами повинно бути комплексним, і його методи та прийоми повинні взаємодоповнювати один одного. Застосування різних підходів повинно розглядатися як частина єдиного комплексу стратегій та дій.

Нижче на рисунку 2.2 представлені принципи ефективності управління підприємством.

Рисунок 2.2 Принципи фінансового менеджменту

Фінансове здоров'я сільськогосподарського підприємства непривідно залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Перш за все, на стан фінансів підприємства впливає безперервне виробництво та ефективна реалізація продукції. Однак фінансовий стан підприємства також піддається впливу чинників, які не обов'язково мають фінансову оцінку, таких як політичні зміни, загальноекономічні фактори, реорганізація галузі та зміна форми власності.

Основною метою оцінки фінансового стану є вчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності підприємства, розробка належних управлінських рішень для покращення фінансового положення та платоспроможності.

Для досягнення цієї мети проводиться детальний аналіз фінансового стану Товариства з обмеженою відповідальністю (ТЗОВ) «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області. Даний аналіз включає в себе такі аспекти як:

1. Динаміка та структура активів балансу: ретельне вивчення та аналіз змін у розмірі та структурі активів підприємства.

2. Обсяг та структура власного капіталу, зобов'язань підприємства: оцінка ефективності використання внутрішніх та зовнішніх ресурсів.
3. Ліквідність активів та платоспроможність: аналіз здатності підприємства регулювати свої фінансові зобов'язання.
4. Фінансова стійкість та ділова активність: вивчення ступеня фінансової стабільності та активності підприємства у господарській діяльності.
5. Фінансова результативність підприємства: оцінка ефективності фінансової стратегії та досягнення позитивних результатів.

Паралельно з аналізом динаміки та структури майна господарства, важливо виявити чинники, які призводять до нестабільного стану підприємства і розробити шляхи для його поліпшення чи усунення недоліків.

Фінансова діяльність ТЗОВ «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області орієнтована на забезпечення систематичного надходження та ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і платіжної дисципліни, а також досягнення оптимального співвідношення власних, позичених і залучених фінансових ресурсів. Оцінка такого фінансового стану виконується через аналіз різних показників, включаючи вартість майна та його структуру. Проаналізуємо вартість майна та структуру, що використовує підприємство у своєму розпорядженні таблиця 2.2.

Таблиця 2.2 — Аналіз структури майна ТЗОВ «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області

Показник	Роки						Темпи росту, %
	2020		2021		2022		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Усього майна	6594,2	100	20005,1	100	42547,2	100	645,2
1. Необоротні активи	1067,8	16,2	4768,8	23,8	11317,8	26,6	10,6 р.
2. Оборотні активи	5526,4	83,8	15236,3	76,2	31229,4	73,4	565,1
2.1. Виробничі запаси	4859,7	73,7	13100,9	65,5	18718,3	44	385,2
2.2. Грошові кошти	42,7	0,6	675	3,4	4886,3	11,5	114,4р.
2.3. Кошти в розрахунках	624	9,5	1460,4	7,3	7624,8	17,9	122,2

З наданих обчислень випливає, що протягом періоду, що досліджувався, фінансові ресурси підприємства зросли на 545.2%. Цей ріст був зумовлений збільшенням як оборотних, так і необоротних активів. Загалом можна вважати структуру майна підприємства дуже ефективною.

Важливим аспектом фінансового стану підприємства є обсяг та структура формування джерел фінансування господарських ресурсів, які складають основу його самостійності та незалежності. Причини змін у фінансових ресурсах, використовуваних для покриття певних видів активів, можна визначити при аналізі змін у складі джерел їхнього покриття. Зокрема, слід визначити частки власного та позиченого капіталу, виявити основні тенденції у зміні джерел фінансування активів досліджуваного підприємства.

Як вказано в таблиці, розподіл фінансових ресурсів між власним та позиченим капіталом є ключовим фактором для самостійності підприємства. Аналізуючи цей розподіл, можна визначити основні тенденції у зміні структури фінансування активів підприємства відповідно до наступної таблиці.

Таблиця 2.3 – Аналіз джерел коштів ТЗОВ «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області

Показник	Роки						Темпи росту, %
	2020		2021		2022		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Усього майна	6594,2	100	20005,1	100	42547,2	100	645,2
1. Власні кошти	4218	64	10866,8	54,3	35934,8	84,5	851,9
2. Позичені кошти	2376,2	36	9138,3	45,7	6612,4	15,5	278,3
2.1. Довгострокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-
2.2. Короткострокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-
2.2.1. Кредиторська заборгованість	2376,2	36	9138,3	45,7	6612,4	15,5	278,3

Аналізуючи таблицю 2.3, слід зауважити, що основні джерела фінансування підприємства включають власні та позичені кошти, при цьому їх обсяг у 2022 році порівняно з 2020 роком збільшився на 645,2%. Протягом

періоду дослідження підприємство не зверталось до довгострокових або короткострокових зобов'язань.

Оцінка фінансового стану підприємства включає важливі показники, такі як фінансова стійкість, ліквідність та платоспроможність.

Фінансова стійкість передбачає, що ресурси, вкладені в підприємницьку діяльність, повинні повертатись за рахунок грошових надходжень від господарювання, а отриманий прибуток має забезпечувати самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх джерел формування майна.

Фінансова стійкість, яка гарантує постійну платоспроможність, залежить від оптимізації співвідношення власних та залучених активів, визначаючи фінансовий стан підприємства.

Оцінка фінансового стану підприємства може бути проведена за різними типами фінансової стійкості:

1. Абсолютна фінансова стійкість: Цей тип характеризується тим, що власні оборотні активи повністю покривають запаси підприємства.
2. Нормально стійкий фінансовий стан: У цьому випадку запаси забезпечуються сумою власних оборотних активів та довгостроковими зобов'язаннями.
3. Нестійкий фінансовий стан: Відзначається тим, що запаси забезпечуються за рахунок власних оборотних активів, довгострокових та короткострокових кредитів і позик.
4. Кризовий фінансовий стан: Виникає, коли запаси не покриваються вищеназваними джерелами формування і підприємство опиняється на межі банкрутства.

Фінансово стійким може вважатися підприємство, яке, за допомогою власних активів, може забезпечити запаси, уникнути неправомірної кредиторської заборгованості та своєчасно виконати свої зобов'язання.

Аналіз коефіцієнтів надає можливість виявити сильні та слабкі сторони різних підприємств та фірм. Менеджери використовують результати такого аналізу для контролю за діяльністю підприємства та запобігання банкрутства. Важливо також, що аналіз коефіцієнтів розкриває взаємозв'язок між балансом та

звітом про доходи. Кілька коефіцієнтів вказують на те, наскільки ефективно використовуються різні активи і пасиви підприємства і як це впливає на прибуток.

Розрахована система показників свідчить про те, що підприємство збільшує свою економічну та фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування.

Кредитори уважно спостерігають за змінами розглянутих коефіцієнтів, щоб забезпечити своєчасне повернення позик та взяти до уваги можливість покриття своїх платежів за допомогою прибутку.

Таблиця 2.4 відображає динаміку фінансової стійкості Товариства з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро» в Тлумацькому районі Івано-Франківської області.

Таблиця 2.4 – Часткові показники фінансової стійкості ТЗОВ «Гарасимів Агро» Тлумацького району Івано-Франківської області

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	Відхилення	Нормативне значення
				(+,-)	
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,64	0,54	0,85	0,21	> 0,5
Коефіцієнт фінансування	0,56	0,84	0,18	-0,38	< 1 зменшення
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,5	0,4	0,79	0,29	> 0,1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,75	0,56	0,69	-0,06	> 0 (0,4...0,6) збільшення

Аналізуючи показники таблиці 2.4, можна відзначити позитивну динаміку у коефіцієнта фінансування, який у 2022 році, порівняно з 2020 роком, підвищився в від'ємному напрямку на 0,38 пункта. Це вказує на значну фінансову залежність підприємства від залучених коштів, оскільки нормативне значення цього коефіцієнта повинно бути менше 1. Аналогічні відповідності нормативам можна спостерігати і в разі коефіцієнта автономії, коефіцієнта забезпеченості власними засобами та коефіцієнта маневреності власного капіталу.

Результати аналізу цих коефіцієнтів суттєво впливають на кредитну політику банку, і фінансові експерти використовують їх для визначення відносних переваг різних підприємств.

Оцінка фінансової стабільності підприємства дозволяє зробити висновок, що власники підприємства завжди прагнуть до розумного зростання частки позичених коштів. Навпаки, кредитори, такі як постачальники сировини та матеріалів, а також банки, надають перевагу підприємствам з високою часткою власного капіталу.

Отже, аналіз фінансової стабільності надає можливість оцінити готовність підприємства до погашення своїх зобов'язань, його фінансову незалежність, тенденції зміни цієї незалежності, а також відповідність стану активів і пасивів підприємства основним завданням його фінансово-господарської діяльності.

Показники ліквідності відображають ступінь здатності підприємства продати свої активи для виплати зобов'язань. Оцінка платоспроможності, з свого боку, висвітлює можливість підприємства сплатити свої зобов'язання завдяки наявним ліквідним оборотним активам. Проведемо детальний аналіз цих показників у наступній таблиці.

Таблиця 2.5 – Динаміка показників ліквідності ТЗОВ «Гарасимів Агро»

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	Нормативне значення
Коефіцієнт покриття	0,84	0,76	0,73	> 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,28	0,23	1,89	0,6-0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,07	0,74	0,2-0,35
Чистий оборотний капітал, тис.грн	5526,4	15236,3	31229,4	> 1 збільшення

Отже, результати проведених досліджень вказують на те, що ТЗОВ «Гарасимів Агро» в Тлумацькому районі Івано-Франківської області проявляє платоспроможність протягом останніх трьох років.

Загальний коефіцієнт покриття та швидкої ліквідності у даному підприємстві досягають нормативного рівня. Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом розглянутого періоду змінився з 0,02 до 0,74, відзначаючи позитивну тенденцію у відношенні до оптимального значення (0,2-0,35). Це свідчить про те, що підприємство може ефективно впоратися з погашенням своїх зобов'язань.

Узагальнюючи усі наведені розрахунки, можна зробити висновок, що ТЗОВ «Гарасимів Агро» виявляє фінансову стійкість. Таким чином, майбутні партнери та інвестори, ймовірно, надають перевагу підприємствам з високою часткою власного капіталу та більшою фінансовою незалежністю, оскільки такі підприємства зазвичай можуть ефективно вирішувати свої фінансові зобов'язання за рахунок внутрішніх ресурсів. Власники підприємства, в свою чергу, важливіть приділяють розумному зростанню частки позикових коштів.

2.2. Методи економічної оцінки фінансових ризиків.

Економічна оцінка фінансових ризиків включає в себе розгляд різних методів і інструментів для визначення, аналізу та контролю ризиків, які можуть впливати на фінансовий стан підприємства. Ось деякі з основних методів економічної оцінки фінансових ризиків:

1. Аналіз фінансових звітів.

Систематичний розгляд фінансових звітів дозволяє виявити ключові показники та тенденції, які можуть свідчити про наявність фінансових ризиків. Аналіз балансу, звіту про прибутки та інших фінансових звітів надає інформацію про ліквідність, рентабельність та фінансову стійкість.

2. Рейтингові агентства: використання послуг рейтингових агентств

дозволяє отримати об'єктивну оцінку кредитоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Рейтинги надаються на основі аналізу фінансових звітів, галузевих тенденцій та інших факторів.

3. Сценарійний аналіз: розгляд можливих сценаріїв, які можуть впливати на фінансовий стан підприємства, дозволяє оцінити ризики та розробити стратегії для їх зменшення чи управління.
4. Аналіз чутливості: цей метод передбачає визначення того, як зміни окремих факторів (наприклад, зміна валютних курсів, процентних ставок або цін на сировину) впливають на фінансові показники підприємства. Це допомагає виявити ключові чинники ризику.
5. Стрес-тестування: цей метод полягає в симуляції екстремальних умов або подій, щоб визначити, як вони можуть вплинути на фінансову стійкість підприємства. Стрес-тестування дозволяє визначити, які ризики можуть виникнути в умовах кризи.
6. Диверсифікація портфеля: розподіл інвестицій та ділової діяльності між різними областями або видами активів може допомогти зменшити загальний рівень ризику. Диверсифікація може включати в себе різні галузі, регіони чи класи активів.
7. Страхування: застосування фінансового страхування дозволяє підприємствам захистити себе від фінансових втрат, пов'язаних з певними ризиками, такими як зміни валютних курсів, природні катастрофи чи інші непередбачувані події.

Ці методи можуть використовуватися окремо чи в поєднанні для комплексного аналізу фінансових ризиків і розробки ефективних стратегій управління ними.

Економічна оцінка фінансових ризиків - це процес визначення та аналізу можливих фінансових загроз, які можуть виникнути в діяльності підприємства або іншої фінансової установи. Цей процес передбачає визначення потенційних небезпек та оцінку їх впливу на фінансову стійкість та результативність суб'єкта господарювання.

Поетапне економічне оцінювання фінансових ризиків включає кілька ключових етапів. Нижче подано загальний огляд цих етапів (рис. 2.3).

Ідентифікація ризиків:

Визначення ризикових факторів: Визначте всі можливі фактори, які можуть впливати на фінансову діяльність підприємства, такі як зміни валютних курсів, зміни відсоткових ставок, інфляція, політичні та економічні нестабільності, природні катастрофи тощо.

Оцінка ймовірності: Визначте ймовірність виникнення кожного ризику на основі історичних даних, експертної оцінки та інших методів.

Визначення впливу: Оцініть можливі наслідки для фінансів і фінансового стану підприємства в разі реалізації кожного конкретного ризику.

Визначення стратегій управління ризиками:

Розроблення стратегій: Визначте, які конкретні стратегії будуть використовуватися для керування кожним ризиком. Це може включати застосування фінансових інструментів, зміну бізнес-процесів, диверсифікацію портфеля, створення запасів, страхування тощо.

Впровадження стратегій:

Реалізація заходів: Здійсніть необхідні зміни в управлінських та фінансових процесах для впровадження обраної стратегії.

Моніторинг та коригування:

Стеження за ризиками: Проводьте систематичний моніторинг ключових показників та факторів, які можуть вказувати на можливість виникнення ризиків.

Коригування стратегій: Змінюйте стратегії управління ризиками відповідно до змін в економічному середовищі, внутрішніх умовах або при нових обставинах.

Рисунок 2.3 Поетапне економічне оцінювання фінансових ризиків

Цей процес є ітеративним, і вимагає постійного оновлення та адаптації стратегій управління ризиками відповідно до змін в економічному оточенні та внутрішніх умовах підприємства.

Зарубіжні вчені і дослідники активно вивчають питання економічної оцінки фінансових ризиків, і їхні дослідження вносять важливий вклад у розвиток цієї галузі. Ось кілька напрямків та досліджень, які представляють досвід зарубіжних вчених у цій області (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Напрями та дослідження, які представляють досвід зарубіжних вчених в питанні економічної оцінки фінансових ризиків

Вчений	Напрямок дослідження	Опис
Robert E. Fiedler	Моделювання ризиків	Розробка моделей для оцінки фінансових ризиків та їхнього впливу на ринкові показники.
Darrell Duffie	Стрес-тестування	Дослідження в галузі стрес-тестування для визначення реакції фінансових систем на стресові сценарії.
Kenneth A. Froot	Корпоративне управління ризиками	Аналіз ефективності корпоративних систем управління ризиками та рекомендації щодо їх вдосконалення.
Andrew W. Lo	Використання технологій	Вивчення можливостей використання технологій, таких як штучний інтелект та блокчейн, у фінансовому аналізі та управлінні ризиками.
Robert J. Shiller	Аналіз впливу зовнішніх факторів	Вивчення впливу зовнішніх факторів, таких як геополітичні події та кліматичні зміни, на фінансові ризики.
Peter C. Fishburn	Оцінка ефективності стратегій управління ризиками	Оцінка ефективності різних стратегій управління фінансовими ризиками та розробка рекомендацій.
George Serafeim	Екологічні та соціальні ризики	Вивчення екологічних та соціальних ризиків, врахування їх у фінансовому аналізі та управлінні ризиками.

Ці вчені внесли значний внесок у відповідні напрямки досліджень і розвитку методів управління фінансовими ризиками.

Економічна оцінка фінансових ризиків є складним та необхідним етапом у фінансовому управлінні підприємством. Здійснюючи цей процес, компанія має можливість ретельно визначити й категоризувати різноманітні ризики, що можуть впливати на її фінансовий стан та результативність.

Ключові аспекти економічної оцінки фінансових ризиків включають аналіз ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності та інших фінансових показників. Важливо враховувати динаміку цих показників та їх взаємозв'язок для отримання повної картини фінансового стану підприємства.

Результати економічної оцінки можуть вплинути на стратегічне планування та управлінські рішення. Компанії, які успішно використовують методи економічної оцінки фінансових ризиків, мають змогу адаптувати свою діяльність до змін у зовнішньому середовищі, забезпечуючи стабільність та стійкість у фінансовому секторі.

Інструментарій для економічної оцінки фінансових ризиків включає різноманітні методи, такі як аналіз коефіцієнтів ліквідності, показників фінансової стабільності, а також моделювання різних сценаріїв для передбачення можливих наслідків.

Враховуючи важливість фінансової управлінської стратегії та мінімізації ризиків, ефективна економічна оцінка є важливою складовою успішного фінансового управління будь-яким підприємством чи організацією

2.3. Вплив факторів на рівень ризику фінансово-економічної діяльності ТЗОВ Гарасимів Агро

Управління фінансовими ризиками на підприємстві є системним процесом, що передбачає послідовний аналіз різноманітних ризиків.

Система основних факторів, що впливають на рівень фінансових ризиків підприємства, наведені на рис.2.4.

Рисунок 2.4 Система основних факторів, що впливають на рівень фінансових ризиків підприємства

Аналіз впливу факторів на рівень ризику фінансово-економічної діяльності ТЗОВ «Гарасимів Агро» є проведений на основі наданих даних (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Аналіз впливу факторів на рівень ризику фінансово-економічної діяльності ТЗОВ «Гарасимів Агро»

Фактор впливу	Вплив на ризик	Коментар
Диверсифікація діяльності		
Позитивний вплив на попит на зернові культури	Зменшення ризику	Диверсифікація допомагає розподілити ризики у сфері вирощування зернових культур.
Негативний вплив залежності від одного напрямку	Збільшення ризику	Однак, залежність від конкретного напрямку може зробити компанію вразливою до змін в ринкових умовах.
Фінансовий стан		
Позитивний вплив високих власних коштів	Зменшення ризику	Високий рівень власних коштів забезпечує фінансову стійкість.
Негативний вплив збільшення боргового навантаження	Збільшення ризику	Збільшення боргів може створити проблеми з погашенням зобов'язань та підвищити ризик неплатоспроможності.
Цінова та ринкова нестабільність		
Позитивний вплив диверсифікації продукції	Зменшення ризику	Диверсифікація може знизити вплив цінових та ринкових коливань на фінансовий результат.
Негативний вплив нестабільності ринку	Збільшення ризику	Зміни на ринку можуть призвести до зменшення прибутку та фінансових труднощів.
Фінансовий менеджмент		
Позитивний вплив ефективного фінансового менеджменту	Зменшення ризику	Ефективне управління фінансами сприяє підтриманню фінансової стійкості та зменшує ризик неплатоспроможності.
Негативний вплив неправильного управління фінансами	Збільшення ризику	Неправильне управління може призвести до фінансових труднощів та збитків.
Макроекономічні фактори		
Позитивний вплив стабільної економічної ситуації	Зменшення ризику	Стабільна економічна ситуація може позитивно впливати на фінансовий стан компанії.

Фактор впливу	Вплив на ризик	Коментар
Негативний вплив економічних криз, інфляції та змін в законодавстві	Збільшення ризику	Негативні економічні фактори можуть призвести до викликів для фінансової стійкості.

Цей аналіз надає загальний огляд впливу факторів на рівень ризиків фінансово-економічної діяльності ТЗОВ «Гарасимів Агро». Зверніть увагу, що багато факторів можуть мати комбінований вплив, і аналіз слід проводити комплексно, враховуючи конкретні умови та контекст підприємства.

Комбінований вплив різних факторів на фінансово-економічну діяльність може мати різноманітні наслідки. Давайте розглянемо декілька прикладів комбінованого впливу, описані в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Комбінований вплив різних факторів на фінансово-економічну діяльність ТЗОВ «Гарасимів Агро»

Сценарій	Комбінований вплив	Пояснення
Диверсифікація та Ринкові коливання	Позитивний вплив на попит на зернові культури: Зменшення ризику	Диверсифікація допомагає розподілити ризики від цінових змін, але залежність від конкретного напрямку може створити вразливість.
	Негативний вплив залежності від одного напрямку: Збільшення ризику	Залежність від конкретного напрямку може підвищити ризик в умовах невпевненості на ринку.
Фінансовий стан та Цінова нестабільність	Позитивний вплив високих власних коштів: Зменшення ризику	Високий рівень власних коштів забезпечує фінансову стійкість.
	Негативний вплив збільшення боргового навантаження: Збільшення ризику	Збільшення боргів може збільшити ризик неплатоспроможності в умовах цінових коливань.
Ефективний фінансовий менеджмент та Макроекономічні фактори	Позитивний вплив стабільної економічної ситуації: Зменшення ризику	Стабільна економічна ситуація може позитивно впливати на фінансовий стан.
	Негативний вплив економічних криз, інфляції: Збільшення ризику	Негативні економічні фактори можуть призвести до викликів для фінансової стійкості.

Ця таблиця відображає взаємозв'язок різних факторів та їх комбінований вплив на фінансово-економічну діяльність ТЗОВ «Гарасимів Агро»

Ці приклади демонструють, що комбінований вплив факторів може виявитися як позитивним, так і негативним, в залежності від конкретних обставин та умов діяльності підприємства. Важливо проводити глибокий аналіз та стратегічне планування для ефективного управління ризиками.

2.4. Фінансово-економічний механізм запобігання ризиків на підприємствах.

Фінансово-економічний механізм запобігання ризикам на підприємствах – це система заходів та інструментів, спрямованих на управління та зменшення фінансових ризиків, що можуть виникнути в діяльності підприємства. Включає в себе методи аналізу ризиків, впровадження ефективних фінансових стратегій, використання страхування, деривативів, резервування фінансових ресурсів та інші заходи, спрямовані на забезпечення стабільності та фінансової стійкості підприємства в умовах можливих ризикованих ситуацій. Цей механізм дозволяє підприємствам ефективно адаптуватися до непередбачених обставин і зберігати фінансову стійкість в умовах невизначеності та коливань на ринку.

Нижче представлена таблиця 2.9 портфеля фінансових ризиків для ТЗОВ «Гарасимів Агро» з урахуванням його видів діяльності та фінансових операцій:

Таблиця 2.9 – Портфель фінансових ризиків для ТЗОВ «Гарасимів Агро»

Види фінансових ризиків	Виробнича діяльність	Комерційна діяльність	Фінансова діяльність	Інвестиційна діяльність	Кредитна діяльність	Валютні операції	Податкові розрахунки	Розрахункові операції
Зовнішні ризики								
Інфляційний ризик	+		+	+	+	+		+
Депозитний ризик		+	+					
Податковий ризик			+				+	+
Процентний ризик		+	+		+			
Валютний ризик						+		
Внутрішні ризики								
Ризик зниження фінансової стійкості		+	+		+	+		+
Ризик неплатоспроможності		+	+	+	+			
Інвестиційний ризик		+	+	+	+			

Види фінансових ризиків	Виробнича діяльність	Комерційна діяльність	Фінансова діяльність	Інвестиційна діяльність	Кредитна діяльність	Валютні операції	Податкові розрахунки	Розрахункові операції
Кредитний ризик	+	+	+	+	+			
Ризик упущеної вигоди	+	+	+	+	+	+	+	+

*Знак «+» вказує на ті види ризиків, які пов'язані зі здійсненням конкретних операцій.

Ця таблиця відображає основні фінансові ризики, які можуть виникнути в зв'язку з різними аспектами діяльності ТЗОВ «Гарасимів Агро».

Розглянемо кожен вид ризиків та його присутність у ТЗОВ «Гарасимів Агро»:

1. Інфляційний ризик.

Причина: виробнича діяльність може бути піддана інфляційним тискам, оскільки зростання цін на сировину, пальне, транспортні витрати може підвищити собівартість виробництва. Комерційна діяльність також може стикатися із зростанням вартості запасів. Фінансова діяльність та податкові розрахунки можуть бути вплинуті інфляційними процесами в контексті змін у вартості грошових потоків та оподаткування.

2. Депозитний ризик.

Причина: комерційна діяльність підприємства може включати роботу з депозитами у банках, і отже, депозитний ризик може виникнути через можливість неплатоспроможності банків.

3. Податковий ризик.

Причина: фінансова діяльність та податкові розрахунки включають оподаткування прибутку та можливі податкові зміни. Висока податкова ставка або зміни в податковому законодавстві можуть вплинути на фінансовий результат підприємства.

4. Процентний ризик.

Причина: комерційна діяльність може включати в себе укладання угод з позиковими установами або використання кредитів. Зміни у рівні процентних ставок можуть вплинути на витрати на обслуговування боргових зобов'язань.

5. Валютний ризик.

Причина: виробнича діяльність може мати справу з експортом чи імпортом сировини або продукції. Зміни в обмінних курсах можуть впливати на вартість сировини або витрати на експортовану продукцію.

6. Ризик зниження фінансової стійкості.

Причина: комерційна та фінансова діяльність можуть підвищити ризик зниження фінансової стійкості через велику залежність від позик та зовнішніх джерел фінансування.

7. Ризик неплатоспроможності.

Причина: залежність від кредитів та зовнішніх джерел фінансування може створювати ризик неплатоспроможності, особливо при змінах в ринкових умовах або економічних труднощах.

8. Інвестиційний ризик.

Причина: інвестиційна діяльність може включати в себе ризик невдалих інвестицій або змін у ринкових умовах, що може вплинути на прибутковість.

9. Кредитний ризик.

Причина: залежність від кредитів та угод з партнерами може створювати ризик втрат в разі неплатоспроможності чи невиконання фінансових зобов'язань.

10. Ризик упущеної вигоди.

Причина: пропущення можливостей для отримання вигод, що може виникнути через неправильне управління ризиками та стратегічне планування.

Ця деталізація допомагає виокремити конкретні аспекти діяльності, які можуть бути піддані ризикам, та розуміти, як ці ризики можуть вплинути на фінансову стійкість ТЗОВ «Гарасимів Агро».

В економічній літературі визначено різноманітні методи оцінки фінансових ризиків на підприємствах, які враховують напрямок, силу впливу та ймовірність виникнення ризиків. Найпоширеніші серед них включають:

- 1) Статистичні методи;
- 2) Експертні методи;
- 3) Метод дерева рішень;
- 4) Аналіз чутливості;
- 5) Нормативний метод;

- 6) Аналітичний метод;
- 7) Аналіз сценаріїв;
- 8) Метод аналогій;
- 9) Метод дерева відмов;
- 10) Метод доцільності витрат;
- 11) Метод «події-наслідки»;
- 12) Методи математичного програмування (стохастичного, в умовах невизначеності, за методом Корнаї, параметричного);
- 13) Методи на основі теорії ігор (критерії Лапласа, Вальда, Гурвіца, Севіджа та ін.);
- 14) Методи, використовуючи функції корисності;
- 15) Методи маркетингових матриць;
- 16) Методи, засновані на використанні скорингових моделей та інші.

На практиці використовуються різні методи для оцінювання та врахування фінансових ризиків при прийнятті рішень. Статистичний метод ґрунтується на екстраполяції тенденцій змін показників за минулий період для прогнозування майбутніх ризиків. Результати діяльності підприємства аналізуються, і розраховується коефіцієнт ризику, що дозволяє класифікувати діяльність підприємства за рівнем ризику від безризикової до катастрофічної сфер.

Статистичні методи оцінювання ризиків ґрунтуються на аналізі статистичних даних про минулі події. Ці методи використовуються для прогнозування майбутніх ризиків на основі тенденцій та змін, виявлених у фінансових показниках підприємства.

Експертні методи включають в себе використання знань та досвіду експертів для оцінки ризиків. Експерти вносять свої уявлення та експертні оцінки для визначення імовірності та впливу ризиків, особливо в ситуаціях, де статистичні дані обмежені.

Метод дерева рішень використовує структуровану модель у вигляді дерева для оцінки ризиків та вибору стратегій управління ризиками в залежності від різних сценаріїв подій та їх ймовірностей.

Аналіз чутливості дозволяє визначити, як зміна конкретного фактора впливає на фінансовий результат підприємства. Цей метод допомагає ідентифікувати ключові чинники ризику та їх вплив на загальний фінансовий стан.

Нормативний метод визначає ризики на основі встановлених нормативів та стандартів, які можуть бути встановлені законодавством або внутрішніми політиками підприємства.

Аналітичний метод використовує математичні та статистичні моделі для розрахунку ризиків та їх впливу на фінансові показники підприємства.

Метод аналізу сценаріїв дозволяє розглядати різні можливі варіанти розвитку подій та оцінювати їхній вплив на фінансовий стан підприємства.

Це лише декілька прикладів методів, які використовуються для управління фінансовими ризиками на підприємстві. Кожен з них має свої переваги та обмеження і може бути використаний в залежності від конкретного контексту та завдань підприємства.

Усупереч несприятливості бізнесового середовища, де підприємства піддаються різноманітним фінансовим ризикам, фінансово-економічний механізм запобігання ризикам стає важливою складовою ефективного управління підприємством. Застосування різноманітних методів, таких як аналіз, страхування, резервування та стратегічне планування, дозволяє підприємствам зменшувати вплив фінансових ризиків та забезпечувати стійкість у змінних умовах. Розуміння та ефективне впровадження фінансово-економічного механізму стає ключовим фактором для досягнення успіху та утримання конкурентоспроможності підприємства на ринку.

РОЗДІЛ 3.

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАПОБІГАННЯ РИЗИКАМ.

3.1. Шляхи нейтралізації фінансових ризиків.

Нейтралізація фінансових ризиків - це комплекс заходів та стратегій, спрямованих на зменшення або усунення негативного впливу можливих фінансових небезпек на підприємство. Це включає в себе використання різноманітних інструментів та методів, таких як страхування, деривативи, фінансовий аналіз, диверсифікація портфеля, резервування та інші підходи, які сприяють зниженню фінансового ризику та підвищенню фінансової стійкості підприємства. Підприємства використовують ці стратегії для ефективного управління невизначеністю та забезпечення стабільності в умовах змінливого економічного середовища.

Мета нейтралізації фінансових ризиків полягає в зменшенні чи уникненні негативних впливів можливих фінансових збитків, які можуть виникнути внаслідок коливань ринкових умов, змін відсоткових ставок, курсів валют, або інших факторів. Це важлива частина фінансового управління, оскільки дозволяє підприємству зменшити нестабільність і забезпечити більшу стійкість в умовах зміни.

Особливості нейтралізації фінансових ризиків:

1. Хеджування: нейтралізація фінансових ризиків часто включає в себе використання хеджування, що передбачає використання фінансових інструментів, таких як опціони, форвардні угоди чи свопи, для захисту від негативних змін у цінах, ставках або інших показниках.
2. Ретельний аналіз ризиків: ефективна нейтралізація вимагає ретельного аналізу всіх можливих фінансових ризиків, з якими може стикнутися підприємство. Це включає вивчення валютних ризиків, кредитних ризиків, ризиків ліквідності та інших факторів.

3. Стратегічне планування: підприємство повинно розробити стратегічний план нейтралізації ризиків, визначивши конкретні інструменти та методи, які вони використовуватимуть для зменшення ризиків.
4. Диверсифікація: однією з ключових стратегій нейтралізації є диверсифікація - розподіл ризиків між різними видами активів чи ринків. Це дозволяє зменшити вплив негативних подій на всі підприємство.
5. Постійний моніторинг та корекція: ринкові умови постійно змінюються, тому важливо постійно моніторити ризики та коригувати стратегії нейтралізації відповідно до нових обставин.
6. Співпраця з фахівцями: при розробці стратегій нейтралізації фінансових ризиків важливо співпрацювати з фахівцями у галузі фінансів та ринкової аналітики для отримання кваліфікованих порад.

Загальною метою нейтралізації фінансових ризиків є створення стійкої фінансової платформи для підприємства, яка може ефективно протистояти впливам негативних факторів і забезпечувати стабільність його фінансового стану.

Важливо враховувати, що успішна нейтралізація фінансових ризиків вимагає від підприємства гнучкості та адаптивності. Змінні умови ринку, технологічні інновації та глобальні події можуть впливати на характер ризиків. Тому, підприємствам слід постійно вдосконалювати свої стратегії нейтралізації, реагуючи на нові тенденції та інформацію. Поряд з цим, важливо забезпечити ефективну комунікацію між різними відділами підприємства та впроваджувати культуру управління ризиками на всіх рівнях. Це сприяє розумінню ризиків як загальної відповідальності, що веде до більш інтегрованого та ефективного підходу до нейтралізації фінансових ризиків.

Нейтралізація фінансових ризиків включає в себе впровадження стратегій та заходів з метою зменшення чи усунення негативного впливу ризикових подій на фінансову стійкість підприємства. Декілька основних шляхів нейтралізації фінансових ризиків включають:

1. Страхування.

Застосування страхування дозволяє підприємству передати частину фінансового ризику страховій компанії. Це особливо ефективно в умовах можливого збитку внаслідок непередбачених обставин, таких як природні катастрофи або технічні аварії.

2. Деривативи.

Використання фінансових деривативів, таких як опціони чи ф'ючерси, дозволяє підприємствам захищати себе від коливань цін на ринку, валютні ризику та інші фінансові зміни.

3. Аналіз та моніторинг.

Постійний аналіз фінансових ризиків та моніторинг забезпечують оперативне виявлення можливих загроз і можливість вчасної реакції. Систематичний аналіз дозволяє підприємству пристосовувати свої стратегії відповідно до змін у фінансовому середовищі.

4. Резервування та фінансовий план.

Створення фінансових резервів та розробка детальних фінансових планів допомагають підприємствам забезпечити наявність достатніх ресурсів для компенсації можливих збитків в разі реалізації ризикових подій.

5. Диверсифікація портфеля.

Рознообразний портфель інвестицій дозволяє розподілити ризики між різними активами та галузями, зменшуючи залежність від конкретного ринку чи сектору.

6. Оптимізація фінансових процесів.

Впровадження ефективних фінансових процесів та систем управління може сприяти зменшенню внутрішніх ризиків та покращенню здатності підприємства відповідати на зовнішні виклики.

Комбінація цих підходів утворює комплексний фінансово-економічний механізм, спрямований на максимізацію стійкості та зниження можливих фінансових ризиків підприємства.

Можливий перелік шляхів нейтралізації фінансових ризиків для ТЗОВ «Гарасимів Агро», представлений у вигляді таблиці нижче (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – шляхів нейтралізації фінансових ризиків для ТЗОВ «Гарасимів Агро»

Фінансовий ризик	Шлях нейтралізації
Курсовий ризик (валютний)	1. Укладання договорів у гривнях або з фіксованим курсом. 2. Застосування фінансових інструментів для хеджування ризику.
Кредитний ризик	1. Ретельний відбір кредиторів із стабільною репутацією. 2. Диверсифікація джерел фінансування.
Інтересний ризик	1. Вибір кредитів із фіксованими процентними ставками. 2. Проведення аналізу ринкових умов перед погодженням угод.
Ліквіднісний ризик	1. Підтримання достатнього рівня ліквідності. 2. Використання ліній кредитування для забезпечення потреб.
Ризик зміни цін на сировину	1. Укладання довгострокових контрактів на постачання сировини. 2. Моніторинг ринкових тенденцій і оперативне реагування.
Ризик зміни податкового клімату	1. Співпраця з фахівцями для вивчення податкових змін. 2. Розробка плану оптимізації податкових зобов'язань.

Ця таблиця має на меті служити як початковий план для управління фінансовими ризиками в ТЗОВ «Гарасимів Агро». Важливо регулярно переглядати і оновлювати цей план, враховуючи зміни в економічному середовищі та бізнес-стратегії компанії.

Нейтралізація фінансових ризиків є ключовим аспектом сучасного фінансового управління для підприємств. Ретельний аналіз, стратегічне планування, хеджування та диверсифікація стають важливими інструментами у забезпеченні стабільності та відповіді на змінюючіся умови ринку. Постійний моніторинг та готовність до коригування стратегій роблять нейтралізацію ризиків ефективним механізмом захисту фінансової стійкості підприємства. У співпраці з фахівцями та використанні інноваційних підходів, компанії можуть максимізувати свій потенціал для успішного управління фінансовими ризиками і забезпечення довгострокового успіху на ринку.

3.2. Прогнозування ризиків

Прогнозування ризиків – це процес визначення й оцінки можливих подій або ситуацій, які можуть вплинути на досягнення цілей чи виконання проекту, та розробка стратегій для управління цими невизначеностями. Основна мета прогнозування ризиків – це заздалегідь визначити ймовірність виникнення ризиків та їх можливий вплив на організацію чи проект.

Основні етапи прогнозування ризиків включають:

1. Ідентифікація ризиків.

Визначення можливих подій чи умов, які можуть призвести до негативних наслідків для проекту чи організації.

2. Оцінка ризиків.

Визначення ймовірності виникнення кожного ризику та визначення його потенційного впливу. Це може включати в себе кількісні оцінки, які дозволяють краще розуміти ризики у числах.

3. Ранжування ризиків.

Визначення та систематизація ризиків в порядку їхньої важливості або пріоритетності для подальшого управління.

4. Розробка стратегій управління ризиками.

Визначення планів дій для зменшення ймовірності виникнення ризиків чи зменшення їхнього впливу, а також розробка планів дій у разі реалізації ризикованих подій.

5. Моніторинг та оновлення.

Систематичне відстеження стану ризиків та внесення змін у стратегії управління ризиками на основі нової інформації чи зміни обставин.

Прогнозування ризиків дозволяє підготуватися до можливих викликів та ефективно управляти ними, сприяючи стійкості та успішності організації чи проекту в умовах невизначеності.

Існує кілька способів прогнозування ризиків, і вони можуть бути використані в комбінації для отримання більш повного уявлення про можливі небезпеки та визначення їхнього впливу на проект чи організацію. Деякі з основних способів прогнозування ризиків описані в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Підходи щодо прогнозування ризиків

Підходи	Опис
Експертні оцінки	Залучення кваліфікованих фахівців для оцінки ймовірності та впливу ризиків.
Аналіз статистичних даних	Використання історичних даних для визначення частоти та інтенсивності виникнення ризиків.
Сценарійний аналіз	Розгляд різних можливих сценаріїв розвитку подій та їхнього впливу на проект чи бізнес.
Групове обговорення	Залучення різних стейкхолдерів для обговорення та ідентифікації можливих ризиків.
Аналіз SWOT	Оцінка внутрішніх сильних та слабких сторін, а також зовнішніх можливостей та загроз.
Делфійський метод	Анонімне опитування групи експертів для отримання консенсусних оцінок щодо ризиків.
Моделювання та симуляція	Використання математичних моделей або симуляцій для аналізу впливу різних ризикованих сценаріїв.

Ця таблиця відображає різноманітні підходи, які можуть бути використані в процесі прогнозування ризиків. Залежно від конкретного завдання та характеру діяльності, підприємства можуть обирати ті чи інші методи, або комбінувати їх для отримання більш точного та повного прогнозу ризиків.

Прогноз фінансового ризику є важливою складовою управління фінансовою діяльністю підприємства. Цей процес передбачає визначення потенційних збитків, які можуть виникнути внаслідок ринкових коливань, а також визначення ймовірності виникнення негативних подій. Кількісний прогноз оцінює можливі збитки та ймовірність їх виникнення, тоді як якісний прогноз визначає вплив ризику на підприємство через аналіз внутрішніх та зовнішніх факторів.

Переваги кількісного прогнозу ринкових ризиків виявляються в його використанні для планування діяльності підприємства, точного аналізу факторів впливу та узагальнюючого ефекту. Процес оцінювання фінансових ризиків можна розділити на три етапи: прогноз динаміки цін на фінансові активи, аналіз чутливості до зміни цін та прогноз впливу ринкових ризиків на результати діяльності.

Оцінювання фінансових ризиків включає прогнозування тенденцій і динаміки цін на фінансові активи та аналіз їхнього впливу на підприємство. Важливо враховувати три основні етапи: прогноз динаміки цін, аналіз чутливості до змін цін та прогноз впливу ринкових ризиків. Слід відзначити, що методика прогнозування можна успішно використовувати лише для зовнішніх складових фінансових ризиків, тобто для параметрів фінансового ринку. Внутрішню складову, пов'язану з відкритими ринковими позиціями підприємства, слід аналізувати та планувати. Нижче на рисунку 3.1 зображено описано прогнозування фінансових ризиків.

Рисунок 3.1. Процес прогнозування впливу фінансових ризиків на діяльність підприємства

Прогнозування динаміки цін на фінансові активи є критично важливим етапом для не лише оцінки фінансових ризиків, а й для ризик-менеджменту підприємства в цілому. Мета цього етапу полягає в передбаченні тенденцій у розвитку фінансового ринку, зокрема, у визначенні очікуваної динаміки цін на фінансові активи в майбутньому періоді. Це базується на вивченні минулих тенденцій та факторів, що впливають на ринок на сьогодні.

Результатом прогнозування кон'юнктури фінансового ринку може бути виявлення та визначення тенденції зміни цін або прогнозування їхньої динаміки. На підставі обґрунтованого прогнозу, керівництво приймає стратегічні рішення стосовно ефективності проведення певних операцій. В процесі прогнозування фінансових ризиків визначається ймовірність максимально негативної зміни параметрів фінансового ринку у майбутньому.

Важливо відзначити, що прогнозування динаміки цін на фінансові інструменти на внутрішньому фінансовому ринку має короткостроковий характер через високу волатильність та недостатню історію динаміки цін для довгострокового прогнозування.

Отже, прогнозування фінансових ризиків підприємства в умовах високої волатильності українського фінансового ринку має обмежений часовий характер і включає в себе прогнозування динаміки цін на фінансові активи та аналіз відкритих ринкових позицій підприємства. В рамках управління фінансовими ризиками, якість отриманих прогнозів визначає стратегію управління відкритими позиціями та фінансовий результат підприємства

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Базуючись на поданій інформації про Товариство з обмеженою відповідальністю «Гарасимів Агро», можна зробити наступні висновки:

1. Фінансова діяльність: ТЗОВ «Гарасимів Агро» демонструє стабільний ріст чистого прибутку в період з 2020 по 2022 рік. Однак, існує значна коливання в чистому доході від реалізації продукції, що може бути пов'язане з економічними та ринковими факторами.
2. Організаційна структура: зображена організаційна структура свідчить про наявність різних відділів, включаючи фінансовий відділ. Це свідчить про фокус компанії на ефективному фінансовому управлінні та плануванні.
3. Виробнича діяльність: компанія спеціалізується на вирощуванні зернових культур та виявляє зацікавленість у розвитку цього напрямку. Важливий акцент на використанні передових технологій та якісній сировині для досягнення успіху.
4. Фінансовий менеджмент: у компанії існує фінансовий відділ, в якому працюють фінансовий менеджер і бухгалтер. Спрямованість на ефективне фінансове управління свідчить про зрілість підприємства.
5. Ризиковий аналіз: аналіз ризиків вказує на присутність зовнішніх та внутрішніх ризиків, таких як інфляційний ризик, депозитний ризик, податковий ризик тощо. Нейтралізація цих ризиків вимагатиме уважного стратегічного планування та управління.
6. Ліквідність та фінансова стійкість: ліквідність та фінансова стійкість компанії визначаються через ряд коефіцієнтів. Важливо відзначити, що в 2022 році був помітний ріст ліквідності та фінансової стійкості, що може бути позитивним сигналом.

Загальною тенденцією є стійкість та певний ріст у багатьох аспектах діяльності ТЗОВ «Гарасимів Агро». Проте, для забезпечення стійкого розвитку в майбутньому, компанія повинна продовжувати удосконалювати свої стратегії управління ризиками та виявляти гнучкість у відповідь на зміни на ринку.

Управління фінансовими ризиками є ключовою складовою успішної фінансової стратегії суб'єктів господарювання.

Ідентифікація ризиків у ТЗОВ «Гарасимів Агро» характеризується тим, що впізнавання і ретельний аналіз зовнішніх та внутрішніх ризиків є важливим етапом управління фінансовими ризиками. Особливу увагу слід звертати на фактори, які можуть впливати на прибуток, ліквідність та стійкість підприємства.

Портфель ризиків вказує на врахування різноманітних видів ризиків, таких як інфляційний, депозитний, податковий, процентний, валютний, ризик зниження фінансової стійкості та інші, дозволяє комплексно підходити до управління ризиками.

Ефективна стратегія нейтралізації фінансових ризиків включає в себе використання різноманітних інструментів, таких як диверсифікація інвестиційного портфеля, використання фінансових інструментів для захисту від інфляції та валютних коливань, а також укладення договорів з постачальниками за фіксованими цінами.

Ефективне управління фінансами передбачає визначення стратегії та напрямку розвитку, врахування законодавства, планування та контроль над фінансовими процесами. Компанії слід забезпечити фінансову стабільність через ретельне фінансове планування.

Ретельний моніторинг коефіцієнтів ліквідності та стійкості є важливою частиною управління ризиками. Збалансований рівень ліквідності та висока стійкість підприємства сприяють успішному функціонуванню в умовах невизначеності.

У світі швидких змін і невизначеності, суб'єкти господарювання повинні постійно вдосконалювати свої стратегії управління ризиками. Реагування на нові виклики та вдосконалення систем управління дозволяють підприємству залишатися конкурентоспроможним у довгостроковій перспективі.

Загальною тенденцією є те, що успішне управління фінансовими ризиками вимагає комплексного підходу, систематичного аналізу та готовності до реагування на зміни в економічному середовищі.

ТЗОВ «Гарасимів Агро» має можливості зменшити фінансові ризики шляхом комплексного підходу до управління. Диверсифікація портфеля, використання фінансових інструментів, забезпечення оптимальної ліквідності та стійкості, а також укладення довгострокових угод можуть сприяти стабільності та витривалості в умовах змінного економічного середовища. Постійне вдосконалення фінансового менеджменту та реагування на нові виклики дозволять підприємству зберігати конкурентоспроможність та ефективність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Загородній А.Г., Селюченко Н.Є. Планування та організація оновлення основних засобів на засадах лізингу. Національний банк України. Львівський банківський ін-т. Л.: ЛБІ НБУ, 2002. 144 с.
2. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. перероб. К.,2004. 220с.
3. Калитка Г.Б. Лізинг: реалії, проблеми, перспективи. Фінанси України. №2. 2005. 43 с.
4. Камінський А.Б. Моделювання фінансових ризиків. К.: Київський ун-т, 2006. 303с.
5. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. 3-те вид., випр. і доп. К.: Знання, 2008. 483 с.
6. Бернстайн П. Л. Розуміння ризику: можливості та кордони фінансових ринків (Understanding Risk: Opportunities and Limits of Financial Markets), 2019.
7. Роберт М. Option Pricing When Underlying Stock Returns Are Discontinuous, 1976.
8. Маубуссен М. Дж., Раппапорт А. Expectations Investing: Reading Stock Prices for Better Returns, 2001.
9. Данілов О. Д., Іваншна Г. М., Чумаченко О. Г. Інвестування: Навч. посіб. К., 2001. 364 с.
10. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.kopiyka.org.ua>
11. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. 714 с.
12. Халл Дж.; Йейтс П. Risk Management and Financial Institutions, 2012.
13. Rejda G. E. Principles of Risk Management and Insurance: Continuous-Time Finance, 1990.
14. Клапків М. С. Страхування фінансових ризиків: монографія. Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2002. 570 с.

15. Лактіонова О. А. Буферизація фінансової стабільності на основі формування механізму макропруденційного регулювання. Економіка, організація, управління. 2016. С. 127–142.

16. Матеріали семінару НБУ «Впровадження вимог Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах (для банків)». URL:

[https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=79051024&](https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=79051024&cat_id=77863483)

[cat_id=77863483](https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=79051024&cat_id=77863483) 15. Методичні рекомендації з управління ризиками в платіжних системах, 2018. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/metodichni-rekomendatsiyi-z-upravlinnya-rizikami-v-platijnih-sistemah>

17. Банківські ризики: теорія та практика управління: монографія / Л. О. Примостка, О. В. Лисенок, О. О. Чуб та ін. К.: КНЕУ, 2008. 456 с.

18. Барановський О. І. Сутність і різновиди фінансових криз. Фінанси України. 2009. № 5. С. 3–20.

19. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія. К.: КНЕУ, 2004. 460 с.

20. Гусак Д. В. Збірник задач з теорії випадкових процесів та її застосувань у фінансовій математиці та теорії ризику / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К: ВПЦ «Київський ун-т», 2008. 287 с.

21. Гусак Д. В. Збірник задач з теорії випадкових процесів та її застосувань у фінансовій математиці та теорії ризику / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2008. 287 с.

22. Управління підприємницьким ризиком. За ред. Д. А. Штефаніча. Тернопіль: Економічна думка, 1999. 220 с.

23. Управління фінансовими ризиками держави Електронний ресурс Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/921/>

24. Фере В. А, Романченко О. В. Методи оцінки фінансового ризику // Фінанси України. 1997. № 2. С. 49.

25. Бондаренко Л. Ризик-менеджмент кредитної діяльності комерційного банку [Текст]: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». К.: КНЕУ, 2007. 23 с.

26. Васильєва Т. Управління ризиками банків [Текст]: монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій / [А.О. Єпіфанов, Т.А. Васильєва, С.М. Козьменко та ін.] / За ред. д-ра екон. наук, проф. А.О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т.А. Васильєвої. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. 283 с.

27. Геєць О. та ін. Основи банківської справи та управління кредитними ризиками: навч. посіб. К.: Вид-во Європейського університету. 2014. 237 с.

28. Грушко В. та ін. Фінансові ризики. К.: Знання. 2008. 188 с.

29. Грушко В. та ін. Управління фінансовими ризиками: навч. посіб. для самост. роботи студ. К.: КРОК. 2007. 121 с.

30. Гуріна О. та ін. Механізми регулювання фінансово-економічного забезпечення сталого розвитку України: Монографія. Миколаїв: Іліон. 2022. 250 с.

31. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення: [монографія] / В.Т. Шлемко, І.Ф. Бінько. К.: НІСД. 1997. 144 с.

32. Парасій-Вергуненко І. Аналіз банківської діяльності: [навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.]. І.М. Парасій-Вергуненко. К.: КНЕУ, 2003. 347 с.

33. Прасолова С. Проблеми оцінки та управління процентним ризиком комерційних банків: актуальні аспекти. Вісник НБУ. 2007. № 9. С. 36-39.

34. Пікус Р.В. Управління фінансовими ризиками: Підручник. К.: Знання. 2010. 560 с.

35. Примостка Л. Банківські ризики: теорія та практика управління [Текст]: монографія. Л.О. Примостка, О.В. Лисенюк, О.О. Чуб. ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана». К.: КНЕУ, 2008. 456 с.